

KLASA: UP/I 034-03/18-04/015
URBROJ: 580-16/121-2019-018
Zagreb, 26. srpnja 2019.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 13. stavka 2., članka 19. stavaka 6. i 7. te članka 20. stavka 1. podstavka 1. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17.), u upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti protiv trgovca LIDL Hrvatska d.o.o. k.d., sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, zastupanog po opunomoćeniku I. S., odvjetniku iz Z., radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem L. [...] Z. iz ugovora pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018., u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem Z. H. [...] K. iz ugovora pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. te u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem S. – P. [...] Z., ugovora pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018., na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl. iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl. oec. i dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., članovi Vijeća, sa sjednice 22/2019., održane 26. srpnja 2019., donosi sljedeće

RJEŠENJE

- I. Utvrđuje se da je LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17.; dalje: ZNTP) dobavljačima: L. [...] iz Z., [...] Z. H. [...] iz K., [...] i S. – P. [...] iz Z., [...] i to Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem L. [...] Z. pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem Z. H. [...] K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, kao i Ugovorom o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S. – P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru (dalje: Ugovori), na način da:

- a) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja do dana donošenja ovoga rješenja, Ugovori ne sadrže odredbu koja jasno i nedvosmisleno određuje njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.,
- b) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja do dana donošenja ovoga rješenja, Ugovori, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u prilogima svakog od tih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ sadrže i dodatnu odredbu osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca kod laboratorija kojeg odabire trgovac, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.

II. Zabranjuje se trgovcu LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. Velika Gorica svako daljnje postupanje opisano u točki I. izreke ovoga rješenja.

III. Nalaže se trgovcu LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. Velika Gorica da Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja dostavi aneks Ugovora navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja u kojima će jasno urediti trajanje Ugovora u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točkom 6. ZNTP-a, te da briše ili izmijeni u skladu s odredbama ZNTP-a odredbu „Naknada za usluge osiguranja kvalitete.“

Rok izvršenja: 2 mjeseca od dana dostave ovoga rješenja.

IV. Za teške povrede ZNTP-a opisane u točki I. izreke ovoga rješenja, u skladu s odredbama članka 24. stavka 2. točke 1. i 7. ZNTP-a, izriče se trgovcu LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. Velika Gorica upravno-kaznena mjera u iznosu od:

807.500,00 kuna (slovima: osamstosedamtisućapetstotinakuna).

Rok izvršenja: 15 (petnaest) dana od dana izvršnosti ovoga rješenja ako nije podnesena tužba, odnosno po pravomoćnosti sudske odluke, uračunavajući u iznos upravno-kaznene mjere i zakonske zatezne kamate od dana dostave stranci rješenja do dana plaćanja.

- V. Ovo rješenje objavit će se na mrežnoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, pri čemu će poslovne tajne sadržane u rješenju biti izuzete od javne objave.

Obrazloženje

1. Pokretanje upravnog postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) na temelju odredbe članka 17. stavka 1. ZNTP-a provela je ispitivanje stanja na tržištu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u nepravnom predmetu, u sklopu kojeg je od najvećih trgovaca, kao osoba koje nisu stranke u postupku pa tako i od trgovca LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. (dalje: Lidl), zatražila dostavu podataka o njihovim dobavljačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i dostavu cjelokupne ugovorne dokumentacije kojom su regulirali svoj poslovni odnos s pojedinim dobavljačima koje je AZTN odabrao metodom uzorka slučajnim odabirom. AZTN je ispitivanje provodio u nepravnom predmetu koji se vodio pod poslovnim brojem: KLASA: 034-08/18-04/068, a cilj tog ispitivanja bio je utvrditi je li Lidl kao trgovac uskladio ugovore kojima je reguliran njegov poslovni odnos s dobavljačima s odredbama ZNTP-a te je li njihovo poslovanje odnosno provedba ugovora u skladu s odredbama ZNTP-a. Među tim dobavljačima bili su Z. H. [...] iz K., L. [...] iz Z. i S. – P. [...] iz Z.. Lidl je u tom predmetu 23. svibnja 2018. AZTN-u dostavio ugovornu dokumentaciju na temelju koje posluje sa svojim dobavljačima. S obzirom na to da su pojedine odredbe iz ugovorne dokumentacije kojom je reguliran poslovni odnos s dobavljačima bile nejasne i sporne i kao takve su ukazivale na moguće kršenje odredbi ZNTP-a, AZTN je po službenoj dužnosti protiv Lidla pokrenuo tri upravna postupka radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornih odnosa s tri različita dobavljača. U te upravne predmete prenesena je cjelokupna dokumentacija iz nepravnog predmeta KLASA: 034-08/18-04/068 koja se odnosila na dobavljače L. [...], Z. H. [...] i S. – P. [...].

Prvi upravni postupak pokrenut je 11. rujna 2018. u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem L. [...], pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/015. U tom upravnom postupku ispitivao se ugovor pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“ od 1. ožujka 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 11. rujna 2018. poslao Obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Upravni postupak u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem Z. H. [...], pokrenut je 12. rujna 2018., a vodio se pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/016. U tom upravnom postupku ispitivan je ugovor pod nazivom List s uvjetima Tiko - Privatna robna marka“ od 1. travnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 12. rujna 2018. poslao Obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Upravni postupak u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem S. - P. [...], pokrenut je 14. rujna 2018., a vodio se pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/017. U tom upravnom postupku ispitivan je ugovor pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“ od 1. siječnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 14. rujna 2018. poslao Obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Navedena tri upravna postupka utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi AZTN je protiv Lidla pokrenuo po službenoj

dužnosti na temelju odredbe članka 42. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09., dalje: ZUP), a sukladno odredbama članaka 13. i 14. ZNTP-a, kako bi utvrdio je li ugovorna dokumentacija kojom je reguliran poslovni odnos Lidla s dobavljačima te provedba tih ugovora u skladu s odredbama ZNTP-a. S obzirom na to da su se sve tri upravne stvari u kojima je AZTN protiv Lidla vodio upravne postupke temeljile na istoj pravnoj osnovi i na istom ili sličnom činjeničnom stanju, a AZTN je stvarno i mjesno nadležan za vođenje sva tri upravna postupaka, u skladu s odredbom članka 44. stavka 1. ZUP-a, zaključkom AZTN-a od 15. travnja 2019. sve tri upravne stvari spojene su u jedan upravni postupak, koji se vodi pod istim poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/015.

U prethodno spomenutim Obavijestima o pokretanju upravnog postupka koje je za svaki od postupaka poslao Lidlu, AZTN je naveo indicije za njihovo pokretanje. Ugovorna dokumentacija koju je Lidl zaključio sa sva ta tri dobavljača vrlo je slična. Riječ je o tipskim ugovorima koje je Lidl unaprijed pripremio, a dobavljači su ih prihvatili, pri čemu je i sama provedba tih ugovora s dobavljačima podjednaka. U nastavku se izlaže o indicijama koje su AZTN-u bile povod za pokretanje upravnih postupaka protiv Lidla, a odnose se na odredbe iz Ugovora i njihovih priloga koje je Lidl zaključio s dobavljačima L. [...], Z. H. [...] i S. – P. [...].

U sva tri ugovora kao mjesto isporuke proizvoda ugovorena su sva centralna skladišta trgovca, koja su specificirana u ugovorima kao: JAS-Jastrebarsko i PER – Perušić. U skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a mjesto isporuke prehrambenog proizvoda čini jedan od bitnih sastojaka ugovora zaključenog između dobavljača i trgovca. Odredbe Lidlovi ugovora s dobavljačima o mjestu gdje se proizvodi trebaju isporučiti ukazale su se moguće nejasnima, jer u ugovornoj dokumentaciji nije bila navedena i adresa tih skladišta, zbog čega je u predmetnom postupku bilo potrebno ispitati je li nedvojbeno jasno gdje se ta skladišta nalaze.

Daljnja indicija za pokretanje upravnih postupaka proizlazila je iz odredbe Ugovora pod nazivom [...] prema kojoj ugovorene cijene obuhvaćaju naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda. AZTN je u predmetnom postupku smatrao potrebnim razjasniti jesu li takvom odredbom dobavljačima nametnuti dodatni troškovi koji uobičajeno ne terete dobavljače čime bi bila ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu trgovca u smislu članka 12. točke 16. ZNTP-a.

Sljedeća indicija proizlazila je iz sadržaja ugovorne odredbe pod nazivom [...] kojom je ugovoreno kako trgovac u suradnji s od njegove strane ovlaštenom marketinškom agencijom na temelju minimalno 3 ponuđena prijedloga, razvija dizajn vlastite robne marke za sve proizvode, koja bezuvjetno prelazi u vlasništvo trgovca pri čemu sve troškove razvoja snosi dobavljač, a ti uradci ostaju u neograničenom vlasništvu trgovca. Ovako formulirana odredba ocijenjena je nejasnom pa je u predmetnom postupku bilo potrebno utvrditi je li riječ o naplati naknade za marketinške i promidžbene usluge trgovca, odnosno je li riječ o izuzetku dopuštenom ZNTP-om kada dobavljač izričito traži od trgovca posebnu promidžbu svojih proizvoda koji se nalaze na prodajnom mjestu trgovca ili to nije slučaj. Ako se u postupku utvrdi da nije riječ o izuzetku predviđenim ZNTP-om takvo bi postupanje moglo predstavljati nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 12. točke 17. ZNTP-a. Istovremeno, sadržaj ove odredbe upućivao je na postojanje indicije da je Lidl ugovorio sa svojim dobavljačima naknadu koja se ne iskazuje na računu pa ako se ne bi radilo o propisanom izuzetku dopuštenim ZNTP-om: dakle da je riječ o naknadi čije ostvarenje ovisi o stvarnom i mjerljivom učinku trgovca vezanom za uslugu koju trgovac pruža dobavljaču, moglo bi biti riječ o nepoštenoj trgovačkoj praksi u smislu odredbe članka 12. točke 16. ZNTP-a.

Spornom se ukazala i odredba iz Ugovora i aneksa predmetnih Ugovora pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ kojom su Lidl i dobavljači ugovorili da će trgovac

dobiti naknadu od dobavljača koja se ugovara u paušalu u iznosu od [...] % od vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete. U smislu te odredbe trgovac izvršava preglede robe koju dobavljač isporučuje vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete. Ugovorne strane polaze od jedinstvene usluge, koja se izvršava polugodišnje. Naknada se obračunava u formi polugodišnjeg paušala u visini prethodno navedenog postotka sveukupne vrijednosti ulazne robe koju je dobavljač isporučio trgovcu u navedenom obračunskom vremenu i iskazana je od strane trgovca u računu i prebit će se s tekućim plaćanjima za isporuku robe. Ukoliko prijeboj nije moguć, iznos računa treba podmiriti trgovcu bez odgode. Dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog trgovcu. Navedena odredba ugovorena je u samom Ugovoru s dobavljačem Z. H. [...] te u Aneksima Ugovora sklopljenih s dobavljačima S. – P. [...] i L. [...], od 26. ožujka 2018. kojima je izmijenjena ugovorna odredba pod nazivom Nadoknada troškova službenih analiza. U predmetnom postupku je bilo potrebno utvrditi predstavlja li ovako ugovorena odredba naplatu naknade za usluge koje nisu pružene dobavljaču, odnosno je li riječ o nepoštenoj trgovačkoj praksi iz članka 12. točke 11. ZNTP-a. Navedeno je bilo potrebno analizirati uzimajući pritom u obzir i obveze dobavljača koje mora ispunjavati vezano uz zdravstvenu ispravnost proizvoda kao i njegovu kvalitetu koje su utvrđene Zakonom o hrani („Narodne novine“, 81/13., 14/14. i 30/15.)

AZTN-u se ukazala spornom i odredba iz priloga Ugovora „Osiguranje kvalitete“ kojom su kroz 15. točaka detaljno uređene obveze dobavljača vezane uz osiguranje kontrole kvalitete proizvoda. Tako je primjerice, među ostalim, uređena obveza dobavljača pod naslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“ kojom je ugovoreno da prije svake prve isporuke dobavljač mora osigurati aktualno stručno mišljenje akreditiranog instituta, a pod naslovom „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ ugovoreno je da svake godine koncem veljače, svibnja, kolovoza i studenog dobavljač mora pribaviti aktualna kvartalna stručna mišljenja akreditiranog Instituta. Istim dokumentom je pod naslovom „Preuzimanje troškova“ ugovoreno da dobavljač snosi troškove koji nastaju iz ispunjenja i provedbe naprijed navedenih analiza i da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju trgovac pruža dobavljaču. Ovakva odredba AZTN-u se ukazala spornom jer proizvođač prehrambenog proizvoda, kada je istovremeno i proizvođač robne marke za određenog trgovca, mora ispunjavati sve uvjete kontrole posebnih propisa o hrani, čime jamči za sigurnost i kvalitetu proizvoda svom kupcu, pa je u predmetnom postupku bilo potrebno utvrditi predstavlja li ovako ugovorena odredba s čitavim nizom detaljnih obveza na teret dobavljača prekomjernu obvezu za dobavljača, odnosno nepoštenu trgovačku praksu iz članka 12. točke 11. ZNTP-a.

Daljnja indicija za pokretanje upravnog postupka bila je nejasna odredba „Važenje ugovora“ prema kojoj se ugovori sklapaju na određeno vrijeme i vrijede od dana njihovih sklapanja te stupaju na snagu od datuma koji je naveden na prvoj stranici Ugovora kao datum stupanja na snagu ugovora, a vrijede do onog dana kad istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u tom Ugovoru. Odredbom članka 6. ZNTP-a propisan je oblik i obvezni sadržaj ugovora, a trajanje ugovora sukladno članku 6. stavku 1. točki 6. ZNTP-a čini njegov obvezni sadržaj. AZTN je smatrao dvojbenim je li važenje Ugovora s dobavljačima ovako kako je ugovoreno, u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a.

Ovo iz razloga jer su u Ugovoru koji je Lidl zaključio s dobavljačem L. [...] navedena dva datuma, koja bi trebala ukazivati na početak važenja ugovora, od čega je jedan datum 16. ožujka 2018., a ispred drugog datuma stoji vrijedi od: 1. ožujka 2018, dok za garanciju najviše cijene stoji vrijedi do: 31. ožujka 2019. i to za sve proizvode iz Ugovora. Na prvoj stranici Ugovora s dobavljačem Z. H. [...] također postoje dva datuma i to jedan datum 3. travnja 2018., a drugi datum kao vrijedi od: 1. travnja 2018., dok garancija najviše cijene vrijedi do: 31. ožujka 2019. za sve proizvode iz ugovora. U Ugovoru s dobavljačem S. – P. [...] na prvoj stranici Ugovora postoje isto dva datuma, jedan

datum je 1. ožujka 2018., a drugi vrijedi od: 1. siječnja 2018., a pod garancijom najviše cijene, primjerice za kruh sa [...] stoji da vrijedi do 30. siječnja 2018., da bi odmah ispod tog datuma stajalo i vrijedi do 31. prosinca 2018. AZTN-u se stoga ovako formulirano trajanje ugovora ukazalo nejasnim i nepreciznim.

U upravnom postupku uz pitanja koja su predstavljala indicije za njegovo pokretanje AZTN je ispitivao i sve elemente vezane uz provedbu predmetnih Ugovora, posebice u odnosu na rokove plaćanja radi utvrđenja pridržava li se Lidl rokova plaćanja iz članka 6. stavka 1. točke 3. ZNTP-a, odnosno moguće povrede članka 12. točke 23. ZNTP-a te načine i uvjete provođenja akcijskih prodaja radi utvrđenja uvjetuje li Lidl sklapanje ugovora i poslovne suradnje nametanjem obveza sudjelovanja u sniženjima ili akcijama, smanjenjem nabavne cijene na teret dobavljača u smislu članka 12. točke 20. ZNTP-a.

2. Utvrđivanje visine ukupnog godišnjeg prihoda trgovca

Postojanje značajne pregovaračke snage procesna je pretpostavka za ocjenu primjenjuje li se ZNTP na pojedinog trgovca kao subjekta u lancu opskrbe hranom. Procesne pretpostavke okolnosti su od čijeg postojanja ovisi dopustivost pokretanja upravnog postupka utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, raspravljanje u upravnom postupku i donošenje meritorne odluke. Stoga je prije pokretanja upravnog postupka bilo potrebno utvrditi prelazi li ukupan godišnji prihod trgovca Lidl i ukupan godišnji prihod s njim povezanih društava ostvaren u Republici Hrvatskoj iznos od 100.000.000,00 kuna, koji je člankom 3. stavkom 2. ZNTP-a propisan kao uvjet da bi se smatralo da trgovac ima značajnu pregovaračku snagu u smislu ZNTP-a te da stoga dobavljačima može nametati nepoštene trgovačke prakse. Prema odredbi članka 3. stavka 5. ZNTP-a u taj ukupan prihod ne uračunava se prihod ostvaren prodajom robe odnosno pružanjem usluga između povezanih osoba (društava unutar grupe).

Pojam prihoda u smislu ZNTP-a uređen je člankom 2. točkom I) ZNTP-a.

Kako bi utvrdio ima li trgovac Lidl značajnu pregovaračku snagu u smislu ZNTP-a, AZTN je izvršio uvid, elektroničkim putem, u sudski registar kao i u Registar godišnjih financijskih izvještaja. AZTN je iz javno dostupnih podataka utvrdio da je Lidl, predao Godišnje izvješće za 2017. godinu. Lidl je komanditno društvo za trgovinu u kojem je komplementar Lidl d.o.o. za trgovinu Velika Gorica, a komanditor Lidl Hrvatska GmbH, Njemačka. Osnovna djelatnost trgovca Lidl je trgovina na malo prehrambenim i neprehrambenim proizvodima na području Republike Hrvatske. Iz podataka navedenih u Godišnjem financijskom izvještaju, Lidl je u 2017. godini, odnosno do 28. veljače 2018. (s obzirom na to da poslovna godina društva počinje 1. ožujka, a završava 28. ili 29. veljače sljedeće kalendarske godine) ostvario ukupne prihode u iznosu od 4.699.658.000,00 kuna.

Prema odredbi članka 3. stavka 5. ZNTP-a u prihod između trgovca i s njim povezanih društava ne uračunava se prihod ostvaren prodajom robe, odnosno pružanjem usluga između povezanih društava (društava unutar grupe). Iz definicije povezanih društava iz članka 2. stavka 1. k) ZNTP-a, razvidno je kako ta povezanost ne uključuje samo povezanost prema Zakonu o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11., 111/12., 68/13., 110/15., dalje: ZTD) već je na temelju računovodstvenih propisa relevantna i personalna povezanost. U tom smislu povezanim društvima smatraju se primjerice i društva u kojima je ista osoba član nadzornog odbora ili član uprave. U slučaju trgovca Lidl, povezanost prema ZTD-u i personalna povezanost prema računovodstvenim propisima je identična. U bilješci broj 24. u Godišnjem financijskom izvještaju trgovca Lidl navedene su transakcije s povezanim osobama. Prema tim podacima, Lidl je iz transakcija sa subjektima sa zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem nad subjektom i s ostalim povezanim društvima u poslovnoj godini koja je trajala od 1. ožujka 2017. do 28. veljače 2018. ostvario prihod u iznosu od 8.769.000,00 kuna.

S obzirom na naprijed izloženo, ukupni prihodi Lidla u poslovnoj godini koja je trajala od 1. ožujka 2017. do 28. veljače 2018., zajedno s prihodom povezanih društava, a uz izuzimanje prihoda ostvarenog između povezanih društava (društava unutar grupe) iznose 4.690.901.170,00 kuna. Na temelju činjenica i okolnosti koje su bile odlučne za utvrđivanje propisane visine ukupnog godišnjeg prihoda Lidla kao trgovca, AZTN je utvrdio kako Lidl ispunjava uvjet iz članka 3. stavaka 2. i 5. ZNTP-a koji je procesna pretpostavka da se u odnosu na njega može voditi upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi.

3. Očitovanje stranke u svim upravnim postupcima prije njihovog spajanja

U spomenutim Obavijestima o pokretanju upravnog postupka od 11., 12., i 14. rujna 2018., AZTN je u odnosu na sva tri spomenuta dobavljača pozvao Lidl na dostavu pisanog očitovanja i sljedeće dokumentacije:

- prvog računa trgovca nakon 1. travnja 2018. iz kojeg je vidljiva naplata naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže,
- pojašnjenja kako se u praksi provodi ugovorna odredba pod nazivom [...] i što troškovi razvoja vlastite robne marke obuhvaćaju te kako se obračunavaju i fakturiraju,
- očitovanja vezano uz ugovornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ i dostava prvog izdanog računa trgovca za ovako ugovorenu naknadu,
- analitičke kartice ili drugog istovrsnog financijsko - računovodstvenog dokumenta za razdoblje nakon 1. travnja 2018.,
- prvog računa koji su na temelju ugovora dobavljači Z. H. [...], L. [...] i S. - P. [...] izdali Lidlu nakon 1. travnja 2018.,
- podataka i dokumentacije o eventualnim akcijskim prodajama krajnjim potrošačima, koja se odnosi na razdoblje nakon 1. travnja 2018. iz koje je moguće utvrditi o kojoj se vrsti akcije radi te datume kada se akcija provodila.

Lidl je za zastupanje u svim upravnim postupcima opunomoćio odvjetnika I. S. koji je za postupak u odnosu na ugovor s dobavljačem L. [...] 1. listopada 2018. dostavio pisano očitovanje svoje stranke na navode AZTN-a iz Obavijesti o pokretanju upravnog postupka, a u odnosu na ugovore s dobavljačem Z. H. [...] i S. – P. [...] pisana očitovanja dostavio je 2. listopada 2018. U svojim pisanim očitovanjima u bitnom je osporavao sve indicije AZTN-a za pokretanje upravnog postupka, a dostavio je svu zatraženu dokumentaciju. S obzirom na to da u ova tri pisana očitovanja nema bitnih razlika, izlažu se objedinjeno u nastavku obrazloženja ovoga rješenja.

U svojim očitovanjima stranka je navela kako na području Republike Hrvatske ima dva centralna skladišta, jedno u Jastrebarskom, a drugo u Perušiću pa se roba može isporučiti isključivo na jednu od te dvije lokacije. Prilikom realizacije svake konkretne isporuke, mjesto gdje isporuka treba biti izvršena jasno je određeno jer prilikom slanja narudžbe, centralno skladište koje narudžbu šalje, pored naziva mjesta navodi i točnu adresu dostave, a kao dokaz ovoj tvrdnji dostavljeni su primjeri preslika dviju narudžbenica za svakog od dobavljača u odnosu na čije ugovore se upravni postupak vodi. Stranka stoga smatra kako je mjesto isporuke dovoljno određeno te da sama ugovorna odredba o mjestu isporuke nije nejasna.

Obrazlažući za AZTN spornu ugovornu odredbu pod nazivom [...] stranka je navela kako se ne radi o naknadi koja se iskazuje na računu trgovca budući da trgovac dobavljačima ne pruža nikakvu uslugu. Zakonska obveza dobavljača je zbrinjavanje ambalaže u smislu odredbe članka 53. stavka 3. Zakona o održivom

gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13., 73/17.; dalje: ZOOGO), koja je dodatno razrađena Pravilnikom o ambalaži i otpadnoj ambalaži („Narodne novine“, br. 88/15., 78/16. i 116/17.; dalje: Pravilnik). Tim Pravilnikom definirano je kako proizvođači i uvoznici prilikom stavljanja proizvoda pakiranih u ambalažu na tržište Republike Hrvatske, plaćaju naknade Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje: Fond) i to: a) naknadu gospodarenja otpadnom ambalažom u svrhu pokrivanja troškova sakupljanja i obrade otpadne ambalaže u sustavu kojim upravlja Fond, te b) povratnu naknadu koju plaćaju proizvođači kao stimulativnu mjeru kojom se potiče posjednik da otpadnu ambalažu od pića preda prodavatelju koji u svojoj ponudi ima pića ili osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem i za to primi propisani iznos povratne naknade. Dobavljači taj izdatak uzimaju u obzir prilikom formiranja svoje prodajne cijene i on predstavlja dio kalkulacije prodajne cijene. U Ugovorima je stoga za vid transparentnosti navedeno kako ugovorene cijene obuhvaćaju i naknade za zbrinjavanje ambalaže, a plaćanje tih naknada predstavlja zakonsku obvezu dobavljača.

Stranka se očitovala kako na temelju ugovorne odredbe pod nazivom [...] dobavljačima ne naplaćuje nikakvu naknadu za marketinške, odnosno promidžbene usluge, niti je riječ o naknadi koje se ne iskazuje na računu, već je riječ o usluzi koju trgovac u sklopu procesa proizvodnje i isporuke proizvoda pod privatnom robnom markom pruža dobavljačima. Dobavljači u sklopu procesa proizvodnje i isporuke proizvoda pod privatnom robnom markom ne izvršavaju samostalno sve stadije procesa, a jedan od tih stadija je dizajn ambalaže, [...]. Tu uslugu dobavljačima omogućuje Lidl u suradnji s vanjskom agencijom i za nju dobavljačima naplaćuje naknadu u istom iznosu koji Lidl plaća vanjskoj agenciji za izvršenje usluge dizajna ambalaže, [...].

Ugovornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ stranka objašnjava tvrdnjom da su njom regulirane usluge osiguranja kvalitete koje Lidl pruža dobavljačima na način da organizira i snosi troškove ispitivanja i pregleda robe od strane ovlaštenog laboratorija, a sve vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete. Kao dokaz ovoj tvrdnji dostavlja izvještaje o ispitivanju kvalitete. Za tu, po mišljenju stranke, stvarnu i mjerljivu uslugu, dobavljačima ispostavlja račun. Stranka posebice ukazuje na to da se često zna dogoditi da troškovi ispitivanja i pregleda proizvoda koje snosi Lidl, budu znatno veći od naknada koje za navedenu uslugu obračunava dobavljačima. Lidl je dostavio AZTN-u na uvid primjerke računa koje je izdao dobavljačima.

Za sadržaj ugovornih odredaba iz priloga Ugovora „Osiguranje kvalitete“ pod podnaslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza) i Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ stranka navodi da za stručne analize dobavljačima ne naplaćuje nikakvu naknadu, a njihova dostava trgovcu obveza je dobavljača pri čemu trgovac nema nikakav utjecaj na način pribavljanja tih analiza pa ih dobavljači mogu pribaviti na način koji sami smatraju prikladnim. Lidlu je jamstvo sigurnosti i kvalitete prehrambenih proizvoda od presudnog značaja za očuvanje poslovnog ugleda zbog čega je kvaliteta prehrambenih proizvoda jedan od njegovih temeljenih i primarnih ciljeva. Radi ostvarenja tog cilja uspostavljen je mehanizam kontrole kvalitete i sigurnosti prehrambenih proizvoda kroz ove ugovorne obveze prema kojima dobavljači imaju obvezu prije svake prve isporuke (prvog ulistanja) i svake godine krajem veljače, svibnja, kolovoza i studenog Lidlu dostaviti stručna mišljenja. U prilog stavu da je to potrebno govori niz primjera iz prakse u kojima se nekvalitetni i zdravstveno neispravni prehrambeni proizvodi povlače s tržišta i primjeri kad su kupci zbog neispravnih deklaracija na proizvodima netočno informirani o karakteristikama samih proizvoda, a sankcije za takvo postupanje primarno i neposredno snosi trgovac. U svom očitovanju stranka ističe kako se analogan primjer po pitanju navedene obveze u djelatnosti trgovine može naći u vidu instituta jamstava za ispravnost prodane stvari, karakterističnog za uređaje tehničke naravi jer institut jamstva, etabliran prvenstveno

odredbom sadržanom u člancima 423. do 429. ZOO-a sadrži u sebi prava kupca za slučaj neispravnog funkcioniranja predmeta kupoprodaje.

U odnosu na za AZTN nejasnu ugovornu odredbu koja se odnosi na važenje ugovora stranka je istaknula kako je vremensko trajanje precizno određeno jer dio Ugovora uz konkretan datum koji glasi: „vrijedi od“ jasno upućuje na trenutak od kojeg ugovorni odnosi počinju vremenski važiti, dok dio Ugovora koji glasi „vrijedi do“ jasno upućuje na vremenski trenutak do kojeg ti ugovorni odnosi trebaju važiti.

Stranka je dostavila AZTN-u 24. listopada 2018. dopunu svog očitovanja u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem L. [...]. U prilogu tog dopunskog očitovanja dostavila je Aneks III trenutno važećem listu s uvjetima br. 149371 - Privatna robna marka (dalje: Aneks III), koji je 18. listopada 2018. zaključila s tim dobavljačem. U odnosu na dobavljača S. – P. [...] dopunu svog očitovanja stranka je AZTN-u dostavila 25. listopada 2018., a u njegovom prilogu dostavila je Aneks III trenutno važećem listu s uvjetima br. 146251 - Privatna robna marka (dalje: Aneks III,) koji je 18. listopada 2018. zaključila s navedenim dobavljačem. U odnosu na dobavljača Z. H. [...] stranka je 26. listopada 2018. dostavila AZTN-u dopunu svog očitovanja, u prilogu kojeg je dostavila Aneks II trenutno važećem listu s uvjetima br. 153236 - Privatna robna marka (dalje: Aneks II), koji je 18. listopada 2018. zaključila s tim dobavljačem.

U svim navedenim Aneksima stranka je s dobavljačima izmijenila ugovornu odredbu pod nazivom [...] kojom je uređeno mjesto isporuke tako da ona sada glasi: „Specifikacija centralnih skladišta: JAS=Jastrebarsko, Čabdin 56, PER= Perušić, Industrijska cesta 7. Ugovorne strane suglasno određuju da će u narudžbi kupca biti navedeno u koje od gore navedenih centralnih skladišta je potrebno isporučiti proizvode“. Prije navedene izmjene ta odredba o mjestu isporuke je glasila: „Centralna skladišta: sva, Specifikacija centralnih skladišta: JAS=Jastrebarsko, PER= Perušić“.

Aneksima II i III ugovorna odredba pod nazivom [...] brisana je i u cijelosti je prestala važiti.

Ugovorna odredba pod nazivom „Važenje ugovora“, u odnosu na dobavljača Z. H. [...], Aneksom II uređena je tako da glasi: „Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je Ugovor stupio na snagu dana 1. travnja 2018. kao što je to navedeno na prvoj stranici Ugovora (List s uvjetima) i da Ugovor vrijedi do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru“.

U odnosu na dobavljača L. [...] prema Aneksu III Ugovor je stupio na snagu 1. ožujka 2018., a za dobavljača S. – P. [...] datum početka Ugovora je 1. siječnja 2018.. Svaki od tih Ugovora vrijedi do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru. U svojim dopunskim očitovanjima stranka je navela kako je opisane ugovorne odredbe izmijenila s ciljem otklanjanja bilo kakvog daljnjeg nesporazuma, a u odnosu na preostale, za AZTN sporne ugovorne odredbe, ostala je na stajalištu kako nisu suprotne odredbama ZNTP-a.

Stranka nije AZTN-u dostavila prijedlog za preuzimanje obveza u smislu odredbe članka 18. stavka 1. ZNTP-a.

4. Usmene rasprave

AZTN je održao tri usmene rasprave u odnosu na predmetna tri ugovora u skladu s odredbom članka 54. ZUP-a radi utvrđivanja činjenica i okolnosti bitnih za razjašnjenje pravog stanja stvari. Naime, nakon održanih usmenih rasprava AZTN je zaključkom od 15. travnja 2019. sve

tri upravne stvari spojio u jedan postupak. Stranci je u skladu s odredbom članka 52. stavka 2. ZUP-a omogućeno sudjelovanje u izvođenju dokaza odnosno postavljanje pitanja svjedocima kao i upoznavanje s rezultatom izvođenja dokaza i izjašnjavanje o tim rezultatima.

4.1. Usmena rasprava u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem Z. H. [...]

Na usmenoj raspravi održanoj 18. prosinca 2018. su prisustvovali T. G., kao voditelj sektora Pravo & Compliance u Lidlu te opunomoćenici stranke I. S. i G. O., odvjetnici iz Zagreba,.

Na toj raspravi razmatrao se poslovni odnos Lidla s dobavljačem Z. H. [...], a u svojstvu svjedoka saslušan je Z. H., direktor dobavljača.

Svjedok Z. H. saslušan je na okolnost sadržaja poslovnog odnosa sa strankom i uobičajene poslovne prakse između njih.

Svjedok je objasnio da se ugovori u Z. H. [...] zaključuju tako da kolege koje su zadužene za pojedine trgovce ispregovaraju s njima uvjete ugovora, te uvjete njemu prenesu, nakon čega on taj ugovor pročita i potpiše Z. H. [...] Lidlu prodaje [...], a dio sirovine za te proizvode kupuje u Republici Hrvatskoj, dok ostali dio uvozi. Nakon što mu je predočena prva stranica Ugovora, od svjedoka je zatraženo da se izjasni otkad Ugovor vrijedi, na što je odgovorio kako je datum početka važenja ugovora 3. travnja 2018., nakon čega je stranka svjedoku ponovno pokazala prvu stranicu Ugovora i ukazala mu na to da na njoj postoje dva datuma, a da ispred jednog od tih datuma piše „vrijedi od“, potom ga je pitala je li mu sad jasnije otkad Ugovor važi, na što je svjedok odgovorio kako mu je jasno da važi od 1. travnja 2018.

U odnosu na mjesto isporuke proizvoda, svjedok je naveo kako na svakoj narudžbenici stoji adresa centralnog skladišta uz specifikaciju robe koja je naručena i dogovoreno vrijeme isporuke pa je stoga jasno gdje se roba treba isporučiti. Na upit stranke je li u praksi bilo problema s pronalaskom mjesta isporuke i jesu li od Lidla ikada dobili uputu da robu isporučuju na neko drugo skladište, odgovorio je kako takvih problema nije bilo jer je adresa mjesta isporuke navedena u narudžbenici, a roba se uvijek isporučuje na jedno od dva centralna skladišta. Vezano za ugovornu odredbu [...] od svjedoka je zatraženo da pojašni o kakvoj naknadi i zbrinjavanju se radi s obzirom na to da u Ugovoru stoji kako ugovorene cijene obuhvaćaju naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda. Svjedok je izjavio kako je Z. H. [...] ukalkulirao trošak zbrinjavanja ambalaže u svoju cijenu i za taj trošak je podigao cijenu proizvoda. Na upit o kakvom se uopće trošku radi, s obzirom na to da kupci nisu u obvezi vraćati ambalažu u kojoj su pakirani kupljeni proizvodi, odgovorio je kako tog troška za sada još nema, ali je ta odredba tako ugovorena u slučaju da se nešto promijeni u zakonskoj regulativi ili da se počne plaćati neka naknada. Naknada za zbrinjavanje pakiranja nikada nije bila plaćena i nikad im nije bilo fakturirana.

U svom iskazu svjedok je objasnio da se Ugovorna odredba pod nazivom [...] odnosi na dizajn proizvoda koji obuhvaća navođenje svih zakonom propisanih podataka na samu ambalažu, [...].Lidl je poznatiji na tržištu od Z. H. [...] pa zato smatra da će za tu uslugu dobiti povoljnije cijene što je i razlog da trgovac odabire marketinšku agenciju koja će dizajnirati vlastitu robnu marku, a ne sam dobavljač. Na upit opunomoćenika stranke jesu li imali mogućnost i pravo tražiti drugu marketinšku agenciju u slučaju da im se cijena agencije koju je odabrao Lidl činila neprimjereno visokom i neprihvatljivom, svjedok je rekao kako bi u tom slučaju tražili povećanje prodajne cijene ili neku drugu opciju koja bi im bila prihvatljiva.

Sadržaj Ugovorne odredbe pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ svjedok je pojasnio time da su prema standardu IFS certificirani i dužni raditi kontrole deklaracija i proizvoda, a to što stoji u spornoj ugovornoj odredbi, samo je manji dio onog što su kao dobavljač ionako dužni provesti. Sve kontrole koje su u obvezi raditi da bi udovoljavali standardu IFS, provode sami, a za neke stvari dostavljaju dokumentaciju koju dobiju od Lidla, konkretno izvještaje o analizama proizvoda, pod nazivom analitička izvješća. Iznos od paušalnih [...] % vrijednosti ulaza robe služi za podmirenje troškova analiza akreditiranih laboratorija. Svjedok je pojasnio kako standard IFS i procedura koja je njime propisana postoji da bi dobavljači znali za kvalitetu proizvoda koje uvoze i stavljaju na tržište. Napomenuo je kako ima još puno analiza koje rade periodično ili su propisane s obzirom na vrstu proizvoda i dužni su ih napraviti, neovisno o tome što od njih po tom osnovu zahtijeva i Lidl, a troškove osiguranja kvalitete uvijek ukalkuliraju u prodajnu cijenu proizvoda jer im inače ne bi bilo isplativo surađivati s trgovcem.

Svjedok je potom obrazložio svrhu ugovaranja odredbe pod nazivom „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ prema kojoj dobavljač svakih nekoliko mjeseci dostavlja dokaze Lidlu da i sam provodi analize, a što je ionako dužan provoditi po Zakonu o hrani, HASAP-u i IFS-u. Za njih to nisu dodatni troškovi jer bi te troškove ionako morali snositi za potrebe IFS certifikata. Ovakve analize rade i za druge trgovce, pa stoga samo dio troškova tih analiza otpada na proizvode koje prodaju Lidlu. Naglasio je kako je ova ugovorna odredba za njih prihvatljiva jer nikada nije dovoljno kontrole kvalitete proizvoda. Zadovoljni su poslovnom suradnjom s Lidlom jer su preko njega ušli i na druga tržišta unutar Europske unije, a i šire.

Prema iskazu svjedoka H. akcijske prodaje za krajnje potrošače Lidl provodi sam, akcije nikada ne idu na trošak dobavljača, od njih se tada samo traži povećana količina proizvoda jer je očekivano da će se više proizvoda prodati u razdoblju akcijskih prodaja. Na upit zbog čega se cijena njihovih proizvoda nije mijenjala od [...], neovisno o tome što su se možda mijenjali i rasli varijabilni troškovi poput troškova prijevoza, analize i ostalih troškova, svjedok je odgovorio kako Z. H. [...] ima mogućnost ispregovarati višu cijenu, ta cijena je bila možda ista, ali se o njoj pregovara ovisno o vrsti proizvoda.

U svojstvu stranke na usmenoj je raspravi iskaz dao T. G., Voditelj sektora Pravo & Compliance u Lidlu koji je u cijelosti ostao kod svih navoda koje je stranka iznijela u postupku te kod izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka koje je dostavljala AZTN-u. Po njegovom mišljenju iz izjave svjedoka H. jasno je kako je kod ugovornih odredbi [...] i „Naknade za usluge osiguranja kvalitete“ riječ o stvarnim i mjerljivim uslugama koje Lidl pruža dobavljačima, a ne o naplati naknade za marketinške usluge niti o naplati naknade za određene usluge koje nisu pružene. Isto tako smatra kako je za ulazne i kvartalne analize kvalitete proizvoda iz iskaza svjedoka vidljivo da nije riječ o dodatnim obavezama koje je Lidl nametnuo dobavljaču, već o mjerama osiguranja kvalitete koje bi dobavljač redovno poduzimao i da nema suradnje s Lidlom, a taj trošak snosi Lidl kroz plaćanje prodajne cijene proizvoda dobavljaču. Napomenuo je kako dobavljaču nikad nije naplaćena naknada za [...], a ta odredba bila je dio Ugovora isključivo u svrhu osiguranja Lidla da ne bi plaćao eventualne naknade dobavljača za zbrinjavanje ambalaže koje nikada nisu fakturirane.

Za ugovornu odredbu pod nazivom [...] iskazao je kako je riječ o stvarnoj i mjerljivoj usluzi koju trgovac pruža dobavljaču jer dobavljač ne obavlja samostalno sve faze procesa proizvodnje privatne robne marke. Fazu dizajniranja ambalaže [...] obavlja trgovac u suradnji s vanjskim partnerom i za tu uslugu dobavljaču naplaćuje naknadu u visini koju trgovac plaća vanjskom partneru. Jedan od razloga

zbog kojeg je to ugovoreno je i povoljnija cijena koju Lidl ima kod različitih marketinških agencija. Lidl i dobavljač Z. H. [...] nisu imali potrebe dizajnirati ambalažu proizvoda, pa ova odredba nije niti primjenjivana u tom razdoblju.

U odnosu na odredbu Ugovora koja se odnosi na provedbu kvartalnih stručnih mišljenja akreditiranog instituta stranka je pojasnila kako Lidl želi provjeriti kvalitetu i zdravstvenu ispravnost proizvoda jer su imali negativna iskustava u poslovnoj suradnji s različitim dobavljačima u prošlosti. Te analize dobavljač provodi u okviru ispunjavanja zahtjeva IFS standarda i dostavlja ih Lidlu koji to u konačnici plaća kroz prodajne cijene dobavljaču.

Kvartalne i ulazne analize dobavljač sam organizira i snosi trošak laboratorija, a u slučaju odredbe „Naknade za usluge osiguranja kvalitete“, kvalitetu ispituje Lidl u suradnji s ovlaštenim laboratorijima koje Lidl angažira i plaća. Smatra da nije riječ o naplati dvostruke naknade jer kod kvartalnih i ulaznih analiza navedeni trošak snosi Lidl, a ne dobavljač, tako što Lidl taj trošak plaća kroz cijenu proizvoda, dok kod odredbe naknade za ispitivanje kvalitete Lidl dobavljaču naplaćuje naknadu za stvarnu uslugu ispitivanja kvalitete.

U odnosu na račun broj 7048/01/01 i ispravak tog računa koja oba dokumenta su izdana 4. travnja 2018. u K., a u Lidlu su zaprimljena tek 24. travnja 2018., stranci je postavljeno pitanje iz kojeg razloga je potrebno 20 dana da Lidl zaprimi račun, na što je stranka odgovorila kako je vjerojatno Z. H. [...] čekao da prikupi više računa kako bi ih zbirno predao Lidlu jer je česta praksa da dobavljači neposredno predaju račune u prijemnom uredu Lidla.

Potom je od stranke zatraženo da pojasni nabavnu cijenu pojedinih proizvoda iz tablice pod nazivom „akcijska prodaja krajnjim potrošačima nakon 1. travnja 2018.“, kao i o razlogu zbog kojeg se te cijene ne mijenjaju tijekom razdoblja od [...], na što je odgovorila kako je

[...]

Na kraju usmene rasprave stranka i opunomoćenik stranke pregledali su zapisnik i na njega nisu stavili primjedbe te su ga potpisali. Nakon održane rasprave, stranka je 20. prosinca 2018. AZTN-u predala podnesak u kojem je navela da su na stranici 9. zapisnika s usmene rasprave od 18. prosinca 2018. (u petom odlomku) pogrešno (netočno) zapisani njeni navodi pa ih je tim podneskom ispravila. Ovakav naknadni ispravak zapisnika ne može se prihvatiti jer je voditeljica postupka u zapisnik s usmene rasprave glasno i razumljivo unosila sve što su svjedok i stranka iskazivali, to unošenje u zapisnik slušala je ne samo stranka već i njen opunomoćenik, zapisnik su na kraju usmene rasprave, a prije potpisivanja pročitali i pregledali te su imali mogućnost sukladno odredbi članka 76. stavka 3. ZUP-a, na njega staviti primjedbe. Naknadno očitovanje stranke iz njenog podneska od 20. prosinca 2018. AZTN će svakako cijeliti i uzeti u obzir jednako kao i sam iskaz stranke s usmene rasprave, sukladno odredbi članka 70. ZUP-a.

4.2. Usmena rasprava u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem L. [...]

Usmena rasprava održana je 19. prosinca 2018. i njoj su prisustvovali T. G. u svojstvu stranke te opunomoćenik stranke odvjetnik I. S.

Na usmenoj raspravi AZTN je utvrđivao sve relevantne činjenice i okolnosti poslovnog odnosa trgovca Lidl i dobavljača L. [...], a kao svjedokinja saslušana je direktorica I. L.. Svjedokinja je saslušana na okolnost sadržaja poslovnog odnosa sa strankom i uobičajene poslovne prakse između njih. Napomenula je kako je L. [...] isključivo uvoznik prehrambenih proizvoda koje prodaje Lidlu, a to su [...]

[...]. Ugovor s Lidlom zaključuje se tako da osoba zadužena za velike trgovce s Lidlom pregovara i o ishodu tih pregovora obavještava svjedokinju koja potom potpisuje ugovor pri čemu Lidl iznese prijedlog ugovora koji je L. [...] u cijelosti prihvatljiv pa ga kao takvog potpiše. L. [...] već dugi niz godina surađuje s Lidlom i ugovor koji je na snazi nije se bitno mijenjao u odnosu na prethodni ugovor. S Lidlom redovito pregovaraju oko prodajne cijene proizvoda koja se mijenja s obzirom na to da ovisi o kretanju na tržištu, dok ostali parametri iz ugovora ostaju nepromijenjeni.

Nakon što joj je predočena prva stranica ugovora uz pitanje otkad ugovor važi, svjedokinja je odgovorila kako se ugovor primjenjuje od 1. ožujka 2018., a na poseban upit što onda znači drugi datum, svjedokinja je rekla da ne zna i da se možda radi o datumu kada je napisan ugovor ili pak o datumu koji je greškom ostao upisan. Za ugovornu odredbu [...] navela je kako je L. [...] kao uvoznik, prema Pravilniku o zbrinjavanju otpada obavezan plaćati naknadu Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost te taj trošak plaća za svu robu koju uvozi na hrvatsko tržište. Po toj osnovi Lidlu ne plaća ništa, a nije riječ o povratnoj ambalaži već o foliji i kartonskim kutijama. U odnosu na mjesto isporuke pojasnila je da se proizvodi isporučuju isključivo u dva centralna skladišta i to Perušić i Jastrebarsko. Narudžbe dolaze iz centralnih skladišta, a svako skladište ima naznaku točne adrese s vremenom isporuke.

Na upit što je ugovoreno odredbom pod nazivom [...] svjedokinja je odgovorila da s Lidlom dogovore proizvod koji ulazi u robnu marku, potom dogovaraju dizajn koji prilagođavaju dimenzijama proizvoda, način pakiranja i pozicioniranja na polici, taj dizajn zatim šalju u tiskaru gdje provjeravaju izgleda li onako kako su zamislili, a ako je sve u redu kreću s tiskom ambalaže. Grafičko rješenje proizvoda dobiju iz Lidla, a ono je izrađeno od strane ovlaštene marketinške agencije koju je Lidl odabrao. [...] L. [...] sam ne angažira marketinšku agenciju jer im je ovako puno jednostavnije i povoljnije [...]. Smatra da time izbjegavaju i odgovornost u slučaju da prilikom [...] dođe do neke pogreške [...], jer tada to nije njihov problem već je za to odgovoran sam Lidl i agencija koju je Lidl odabrao. Njima je važno da skrate proces stavljanja proizvoda na police, koji bi trajao duže da to stranka radi sama.

Za ugovornu odredbu prema kojoj Lidlu plaća paušalno [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete svjedokinja je rekla kako im ta odredba odgovara jer je to nizak iznos za koji bi sam mogao provesti samo jednu analizu, a ovako u toku cijele godine dobije kontrolu svojih proizvoda. Tijekom cijele suradnje s Lidlom, nikada nije utvrđen neki značajniji nedostatak kvalitete proizvoda koji bi rezultirao povlačenjem s tržišta, obično se radilo o graničnim odstupanjima. Napomenula je da s Lidlom ostvaruju promet od oko [...] kuna pa iznos od [...] tog prometa što je oko [...] kuna za njih predstavlja neznatni iznos za koji dobivaju analizu i praćenje kvalitete proizvoda tokom cijelog roka trajanja i s tim jako unapređuju kvalitetu proizvoda.

Prema iskazu svjedokinje razlog ugovaranja odredbe pod nazivom „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta,“ je taj što L. [...] za sve proizvode koje uvozi ima zakonsku obvezu napraviti analizu svakih 6 mjeseci u ovlaštenom laboratoriju. Trošak tih analiza uračunali su u nabavnu cijenu proizvoda, a važno im je da se analiza proizvoda radi svaka 3 mjeseca (što je i ugovoreno s Lidlom) jer je obično rok trajanja njihovih proizvoda 6-9 mjeseci pa na taj način imaju kontrolu proizvoda i znaju što uvoze i prodaju. Troškovi ulaznih i

kvartalnih analiza uključeni su u prodajnu cijenu proizvoda koje prodaju Lidlu kao i svi ostali zavisni troškovi, kao što su troškovi transporta, špedicije, analiza, skladištenja i manipuliranja robom.

L. [...] s Lidlom nije sudjelovao u akcijskoj prodaji na teret vlastite marže jer je prema iskazu svjedokinje Lidl jedini lanac koji ne naplaćuje nikakve dodatne naknade, ni za katalog ni davanje akcijskog rabata. Drugim lancima obično plaćaju dodatnu poziciju na polici, katalog ili imaju novu neto nabavnu cijenu u određenom periodu.

L. [...] Lidlu prodaje [...] proizvoda. Cijene su nepromijenjene zadnjih [...] jer ni proizvođači nisu mijenjali cijene, a ni konkurencija nije dizala cijene. Za redovni asortiman proizvoda imaju redovni cjenik koji šalju trgovcima, a za robne marke dogovaraju posebne cijene na način da šalju ponude, nakon čega pregovaraju i ako im je prihvatljivo prodaju proizvode po dogovorenoj cijeni. Posebno je istaknula kako ne smatra da im Lidl u poslovnoj suradnji nameće nepoštene prakse, niti da ih dovodi u neravnotežan položaj, dapače jako su zadovoljni s prometom koji ostvaruju s Lidlom koji im je omogućio i ulaz na novo tržište.

Na usmenoj raspravi u svojstvu stranke iskaz je dao T. G. koji je u cijelosti ostao kod svih izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka te navoda koje je stranka istaknula tijekom postupka. Smatra kako je iz iskaza svjedokinje jasno vidljivo da je kod ugovornih odredbi [...] i „naknada za usluge osiguranje kvalitete“ riječ o stvarnim i mjerljivim uslugama koje Lidl pruža dobavljačima, a ne o naplati naknade za marketinške usluge niti o naplati naknade za određene usluge koje nisu pružene. Smatra da je iz iskaza svjedokinje u dijelu koji se odnosi na ulazne i kvartalne analize kvalitete proizvoda vidljivo kako nije riječ o dodatnim obavezama koje je Lidl nametnuo L. [...] već o mjerama osiguranja kvalitete koje bi dobavljač ionako redovno poduzimao pa to nije dodatni trošak koji plaća dobavljač, nego trošak kojeg snosi Lidl plaćanjem prodajne cijene proizvoda.

U dijelu iskaza koji se odnosio na ugovorne odredbe [...] i [...] stranka je u cijelosti ostala kod svog iskaza s rasprave održane 18. prosinca 2018. (na kojoj se raspravljalo o poslovnom odnosu s dobavljačem Z. H. [...] s tim da je napomenula kako je od 1. travnja 2018. Lidl L.-u [...] ispostavio jedan račun za [...]. U odnosu na potrebu da dobavljač pribavlja ulazne i kvartalne analize pored plaćanja paušala od [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete stranka je također odgovorila kao i na raspravi od 18. prosinca 2018. Na upit je li dobavljač povećao cijenu proizvoda zbog troškova analiza, odgovorila je kako je na to pitanje svjedokinja I. L. odgovorila u svom iskazu, pojašnjavajući zbog čega se prodajne cijene prema Lidlu nisu mijenjali [...]. Akcijske prodaje u poslovnoj suradnji s dobavljačem nema jer Lidl akcijske prodaje provodi samostalno na teret svoje prodajne marže, bez sudjelovanja dobavljača.

4.3. Usmena rasprava u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem S. – P. [...]

Usmena rasprava održana je 20. prosinca 2018. i njoj su prisustvovali u svojstvu stranke T. G., te opunomoćenik stranke Igor Svilar.

Na usmenoj raspravi AZTN je utvrđivao sve relevantne činjenice i okolnosti poslovnog odnosa trgovca Lidl i dobavljača S. – P. [...], a u svojstvu svjedoka saslušan je direktor D. O.. Svjedok je saslušan na okolnost sadržaja poslovnog odnosa sa strankom i uobičajene poslovne prakse između njih. Svjedok je izjavio kako S. - P. [...] pod privatnom robnom markom Lidlu prodaje [...] proizvoda koje sama proizvodi, a to su [...]. Nakon što mu je predložena prva stranica Ugovora s Lidlom na kojoj su dva datuma, od kojih je jedan datum 1. ožujka 2018., a drugi „vrijedi od

1. siječnja 2018.“ na postavljeno pitanje koji je onda datum otkad Ugovor vrijedi, svjedok je odgovorio kako vrijedi od 1. siječnja 2018., a za drugi datum je rekao kako pretpostavlja da su tada iz Lidla došli radi sklapanja ugovora. Objasnio je kako mjesto isporuke dogovaraju na način da od skladišta dobiju narudžbu 7 dana unaprijed, a u toj narudžbi svako od dva skladišta navede točnu adresu i količinu proizvoda koju je potrebno isporučiti.

Za ugovornu odredbu [...], svjedok je rekao kako je provjerio u računovodstvu i utvrdio da se radi o naknadi koju svaka 3 mjeseca S. -P. [...] plaća Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a to nema nikakve veze s Lidlom, odredba je stajala u Ugovoru, a oni od nje nemaju nikakve štete, oni Lidlu, a ni Lidl njima ništa ne plaća po toj osnovi.

Za [...] svjedok je naveo kako nikada nije primijenjena jer Lidlu prodaju [...] dopremaju u kutijama i nije pakiran u ambalažu. Lidl ga odmrzne, zagrije i prodaje krajnjem potrošaču. Takva odredba unesena je u Ugovor jer su namjeravali proširiti asortiman proizvoda i prodavati neke proizvode za koje je potrebna ambalaža, [...] a da su to uspjeli, bio bi im potreban i dizajn vlastite robne marke, u kojem slučaju bi primijenili ovu ugovornu odredbu. [...]

U odnosu na odredbu pod nazivom „naknada za usluge osiguranja kvalitete“ prema kojoj je dogovoreno plaćanje paušalno [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete svjedok je pojasnio kako im je to potrebno jer imaju IFS standard i moraju ga zadržati. Lidlu plaćaju naknadu u paušalu po kojoj Lidl provodi analize i dostavlja ih njima, a rezultate tih analiza oni koriste kako bi znali što proizvode, a i u slučaju kontrole HASAP-a, IFS-a i sanitarne inspekcije. Kontrole IFS-a i HASAP-a provode se jednom godišnje, sami kvartalno rade interne analize, dok za sanitarnu inspekciju nema pravila, ponekad im dođe 5 puta mjesečno, a ponekad niti jednom u 10 mjeseci. Svjedok smatra kako nema puno analiza u odnosu na vrijednost robe, a njima je to zanemariv financijski trošak, možda imaju i previše kontrola jer vole biti sigurni. Na poseban upit opunomoćenika Lidla trebaju li ponovno raditi svoju kontrolu proizvoda, nakon što ju napravi Lidl, svjedok je odgovorio kako ne trebaju, ako im datum izvješća odgovara.

Svjedoku je predložen i sadržaj ugovorne odredbe pod nazivom „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ nakon čega se od njega zatražilo da pojasni ove ugovorne odredbe. Kontrole rade u tri ovlaštena laboratorija svaka 3 mjeseca i to za sve proizvode koje prodaju trgovcima i krajnjim potrošačima jer ih to traži sanitarna inspekcija, HASAP i IFS. Pored svih tih kontrola, imaju i neke dodatne kontrole koje nisu ugovorene s Lidlom, a koje im garantiraju kvalitetu i zdravstvenu ispravnost konačnog proizvoda. Trošak svih analiza svih njihovih proizvoda manji je od prihoda jednog njihovog dnevnog prometa. Troškovi ulaznih i kvartalnih analiza ukalkulirani su u prodajnu cijenu proizvoda prema Lidlu, a prodajnu cijenu čine troškovi svih sirovina, rada, amortizacije, analiza, transportni trošak i trošak dostavne ambalaže. Trošak od [...] % za S. – P. [...] puno je jeftiniji od troška analize koji sami snose za analiziranje proizvoda u njihovim maloprodajama. Nakon 1. travnja 2018. s Lidlom nisu sudjelovali u akcijskoj prodaji krajnjim potrošačima na teret vlastite marže. U vrijeme akcije Lidl od njih traži samo veće količine proizvoda, a cijena koju im plaća za njihove proizvode uvijek je ista, što je praksa [...] godine, koliko posluju s Lidlom. Na poseban upit stranke svjedok je izjavio kako ne smatra da im u poslovnoj suradnji Lidl nameće nepoštene prakse i da je suradnja s Lidlom odlična, a otvorio im je i nova tržišta u Mađarskoj, Poljskoj i Bugarskoj.

Na usmenoj raspravi u svojstvu stranke iskaz je dao T. G., koji je u cijelosti ostao kod svih navoda koje je stranka iznijela u postupku i kod izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka koje je dostavljala AZTN-u. U odnosu na sporne ugovorne odredbe pod nazivom [...], „naknada za usluge osiguranja kvalitete“, „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ stranka je iskazivala isto kao na raspravi s dobavljačem Z. H. [...] od 18. prosinca 2018. te kao i na raspravi s dobavljačem L. [...] koja je održana 19. prosinca 2018. Stranka je naglasila kako dobavljaču S. – P. [...] nikad nije naplaćena naknada za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda, a ta odredba bila je dio sadržaja ugovora isključivo u svrhu osiguranja Lidla, kako ne bi plaćao eventualne naknade dobavljača za zbrinjavanje ambalaže koje nikada nisu fakturirane. Ni odredba pod nazivom [...] nikad nije u poslovanju s njima primijenjena jer proizvodi koje im isporučuju nemaju dizajn ambalaže. Ta odredba u ugovoru je predviđena za slučaj da u budućnosti bude dogovorena proizvodnja proizvoda koji bi imao dizajn ambalaže.. Na poseban upit stranci je li dobavljač povećao cijenu proizvoda zbog troškova analiza, stranka je odgovorila kako o tome nema saznanja i pritom je uputila na iskaz svjedoka u kojem je svjedok D.O. naveo da su troškovi analiza ukalkulirani u prodajnu cijenu prema Lidlu.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja i Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće) na temelju činjenica i okolnosti koje su do tada utvrđene tijekom ispitnog postupka, na svojoj sjednici 16/2019., održanoj 21. svibnja 2019., u skladu sa svojim ovlastima iz odredbe članka 13. stavka 2. ZNTP-a, na temelju odredbe članka 19. stavka 1. ZNTP-a, utvrdilo je da je Lidl iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu nametnuo nepošteno trgovačke prakse svojim dobavljačima L. [...], Z. H. [...] i S. - P. [...] zaključujući s njima ugovore o kupoprodaji prehrambenih proizvoda koji sadrže ugovorne odredbe koje predstavljaju nepošteno trgovačke prakse u smislu ZNTP-a i to Ugovor o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem L. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018., Ugovor o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem Z. H. [...] K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. te Ugovor o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S. – P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018., na način da:

- a) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora i to za L. [...] od 1. ožujka 2018., Z. H. [...], od 1. travnja 2018. i za S. – P. [...], od 1. siječnja 2018., do donošenja Obavijesti o utvrđenom činjeničnom stanju, koju je AZTN donio 21. svibnja 2019. (dalje: Obavijest od 21. svibnja 2019.), Lidl s navedenim dobavljačima posluje na temelju navedenih Ugovora i dodataka tim Ugovorima u kojima nije jasno i nedvosmisleno određeno njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepošteno trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP,
- b) u razdoblju od 1. travnja 2018. pa i u trenutku nastanka Obavijesti od 21. svibnja 2019. Ugovori sadrže odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ prema kojoj će kupac od prodavatelja dobiti naknadu za provedbu sljedećih opisanih usluga, koja se ugovara u paušalu [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete, a kupac izvršava preglede robe koju prodavatelj isporučuje vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete, kojom odredbom je ugovoren paušalni iznos za provedbu mjera osiguranja kvalitete, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole laboratorija s trgovca na

dobavljača i ispostavljanje naknade za uslugu koja nije izvršena, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6., a u vezi odredbe članka 12. točke 11., 13. i 16. ZNTP-a.

- c) u razdoblju od 1. travnja 2018. do 18. listopada 2018. navedeni Ugovori su sadržavali odredbu pod nazivom [...] prema kojoj ugovorene cijene obuhvaćaju naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda, čime je ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu trgovca, a koja ne predstavlja ni uslugu koju trgovac pruža dobavljaču, čime je ostvarena nepoštena trgovačka praksa u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi sa člankom 12. točkom 16. ZNTP-a. Opisanim postupanjem prebačen je i rizik poslovanja s trgovca na dobavljača što predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s člankom 12. točkom 13. ZNTP-a, a istovremeno je ugovorena i naplata za usluge koje nisu pružene u smislu članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s člankom 12. točkom 11. ZNTP-a. Od ovog utvrđenja je Vijeće odustalo nakon uvida u posebne propise koji uređuju predmetnu materiju i nakon analize primjedbi stranke iz pisane obrane od 19. lipnja 2019., kao i primjedbi stranke danih na glavnoj raspravi 4. srpnja 2019., što se detaljnije obrazlaže u točki 6.3.3. obrazloženja ovoga rješenja,
- d) u razdoblju od 1. travnja 2018. pa i u trenutku donošenja Obavijesti od 21. svibnja 2019. Ugovori sadrže odredbu pod nazivom [...], prema kojoj kupac u suradnji sa od njegove strane ovlaštenom marketinškom agencijom na temelju minimalno 3 ponuđena prijedloga, razvija dizajn vlastite robne marke za sve navedene proizvode, a koja bezuvjetno prelazi u vlasništvo kupca, pritom sve troškove razvoja snosi prodavatelj i ti uradci ostaju u neograničenom vlasništvu kupca, kojom odredbom je ugovorena naplata za marketinške i promidžbene usluge trgovca, a koja odredba predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s odredbom članka 12. točkom 17. ZNTP-a. Od ovog utvrđenja Vijeće je odustalo nakon uvida u posebne propise koji uređuju predmetnu materiju i nakon uvida i analize primjedbi stranke iz pisane obrane od 19. lipnja 2019., kao i primjedbi stranke danih na glavnoj raspravi 4. srpnja 2019., što se detaljnije obrazlaže u točki 6.3.4. obrazloženja ovoga rješenja

5.1. Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju od 21. svibnja 2019.

Odluka Vijeća opisana u točki 5. obrazloženja ovoga rješenja donesena je na temelju činjenica i okolnosti koje je AZTN do tada utvrdio u ispitnom postupku. U skladu s tom odlukom Vijeća AZTN je izradio i stranci dostavio Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju u smislu članka 19. stavka 1. i 4. ZNTP-a u kojoj je izložio sve činjenice i okolnosti koje su do tada utvrđene u ispitnom postupku, a koje se izlažu u nastavku obrazloženja ovoga rješenja. AZTN je temeljem članka 19. stavka 4. ZNTP-a u Obavijest od 21. svibnja 2019. stranci uputio i poziv za dostavu pisane obrane, a uz navedenu Obavijest dostavio joj je i poziv za sudjelovanje na glavnoj raspravi u skladu s člankom 19. stavkom 3. ZNTP-a.

5.1.1. Trajanje ugovora

Važenje ugovora ugovorna je odredba koju je AZTN kao spornu razmatrao u okviru ovog upravnog postupka. Pritom je analizirao odredbe kojima je uređeno trajanje ugovora iz sva tri Ugovora i aneksa tim Ugovorima od 26. ožujka 2018. te anekse od 18. listopada 2018., iskaze svih svjedoka kao i pisana očitovanja stranke od 24., 25. i 26. listopada 2018., koja očitovanja su jednaka za svakog od tri dobavljača. Stranka u tim pisanim očitovanjima navodi kako, po njenom mišljenju, dio Ugovora uz konkretan datum koji glasi: „vrijedi od“ jasno upućuje na trenutak od kojeg ugovorni odnos počinje vremenski važiti, dok dio Ugovora koji glasi „vrijedi

do“, jasno upućuje na vremenski trenutak do kojeg ugovorni odnos ima važiti, a u svrhu potvrde činjenice da su Ugovori počeli važiti od datuma koji je naveden kao „vrijedi od“ stranka je s dobavljačima sklopila Aneksa Ugovora u kojima je to suglasno utvrđeno.

AZTN iz iskaza saslušanih svjedoka nije mogao izvesti zaključak da su datumi važenja Ugovora bili jasni, a ni da su jasno istaknuti na osnovnom Ugovoru, a to stranka nije ispravila ni u kasnije zaključenim aneksima. AZTN je stava kako se ne može sa sigurnošću utvrditi koji se datum iz svakog pojedinog Ugovora na što odnosi, a posebice cijeneći okolnost da ni samim svjedocima nije precizno i nedvosmisleno jasno otkad Ugovori društava u kojima su oni direktori važe. Tako se svjedok Z. H. tek nakon pomoći i sugestivnog pitanja stranke prisjetio da Ugovor važi od datuma ispred kojeg piše „vrijedi od“, dok svjedokinja I. L. nije znala objasniti zbog čega su napisana dva datuma na prvoj stranici Ugovora pa je tako drugi datum obrazložila s mogućnošću da je tada Ugovor napisan ili da se radi o datumu koji je greškom ostao upisan. Svjedok D. O. taj drugi datum pak objašnjava pretpostavkom da su iz Lidla tada došli radi zaključenja Ugovora, a AZNT smatra kako nije logično da bi iz Lidla došli potpisati Ugovor 1. ožujka 2018., čak dva mjeseca nakon što se taj Ugovor već primjenjivao.

AZTN stoga smatra da niti jedno objašnjenje svjedoka u pogledu važenja Ugovora nije životno, a ni logično tim više što svjedoci nisu znali objasniti što znače drugi datumi koji se na istoj toj prvoj stranici Ugovora navode, a nije im bilo ni jasno otkad se u odnosu na njih kao dobavljače Ugovor primjenjuje. Aneksima koje je Lidl 18. listopada 2018. zaključio s dobavljačima, izmijenjena je ugovorna odredba koja sada u odnosu na Z. H. [...] glasi: „Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je Ugovor stupio na snagu dana 1. travnja 2018. kao što je to navedeno na prvoj stranici Ugovora (list s uvjetima) i da Ugovor vrijedi do onog dana kad istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru“

U odnosu na dobavljača L. [...] odredba o važenju Ugovora identičnog je sadržaja s tim da je u Aneksu uređeno da je taj Ugovor stupio na snagu 1. ožujka 2018., dok je za S. - P. [...] uređeno da je Ugovor stupio na snagu 1. siječnja 2018. Na taj način Aneksima je otklonjena dvojba o početku važenja Ugovora u odnosu na predmetne dobavljače, ali ostalo je otvoreno pitanje do kada ti Ugovori važe.

Trajanje ugovora u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a jedan je od obveznih sastojaka ugovora zaključenog između dobavljača i trgovca.

AZTN smatra kako iz formulacije „Ugovor vrijedi do onog dana kad istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru“ nije nedvojbeno jasno do kada pojedini Ugovor vrijedi. Formulacijom garancija najviše cijene ugovoreno je trajanje navedene cijene svakog pojedinog proizvoda, ali ne može se prihvatiti mišljenje stranke da to ujedno uređuje i trajanje samog Ugovora. Posebice imajući u vidu da se u Ugovorima uz formulaciju garancija najviše cijene, spominje i formulacija promjena fakturane cijene, a pritom uopće nije definirano koje je značenje tih dvaju pojmova. Primjerice, iščitavajući Ugovor s dobavljačem S. – P. [...] vidljivo je da se za kruh sa [...] navodi samo promjena fakturane cijene, dok se za [...] kruh najprije navodi promjena garancije najviše cijene da bi se potom navela i promjena fakturane cijene, pa se iz navedenog nikako ne može izvesti zaključak o tome koje je trajanje razmatranog Ugovora s dobavljačem S. – P. [...] u smislu odredbe članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a.

Slična je situacija i kod Ugovora sa Z. H. [...] gdje se također spominju i promjena garancije najviše cijene, a i promjena fakturane cijene. Kad se uzmu u obzir ovako nejasno regulirane odredbe trajanja Ugovora i dovedu u vezu s iskazima svjedoka, kojima ni samima nije nedvosmisleno jasno koje je u odnosu na njih važenje Ugovora, nameće se zaključak kako su odredbe koje se odnose na trajanje Ugovora protivne odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a i kao takve predstavljaju nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a, koju Lidl nije otklonio ni naknadno zaključenim aneksima

od 18. listopada 2018. u dijelu koji se odnosi na istek tih Ugovora, no iz sadržaja navedenih Aneksa barem je nedvosmisleno jasno otkad svaki od tih Ugovora važi.

5.1.2. Naknada za usluge osiguranja kvalitete

Polazeći od toga da svi ugovori koji su predmetom ovog postupka imaju poseban prilog pod nazivom „Osiguranje kvalitete“, u kojem je detaljno regulirana obveza dobavljača vezana uz osiguranje kvalitete, a što uključuje „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“, „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ mogućnost provođenja nenajavljenih kontrola (audita) u svim proizvodnim pogonima dobavljača, otvoreno je pitanje opravdanosti nametanja obveze plaćanja paušalnog iznosa od [...] % od ukupno ostvarenog prometa s osnova osiguranja kvalitete namirnica, reguliranog u dijelu ugovora pod nazivom „Nadoknada troškova službenih analiza: koje kasnije aneksom mijenja naziv u Naknada za usluge osiguranja kvalitete. AZTN je na usmenim raspravama zatražio od stranke da pojasni zbog čega je uz provedbe ulaznih i kvartalnih stručnih mišljenja akreditiranih instituta ugovoreno i plaćanje paušala od [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete, radi li se tu o dvostrukoj naplati za istu stvar, na što je stranka odgovorila kako kod ulaznih i kvartalnih analiza dobavljači sami organiziraju i snose trošak laboratorija, a u slučaju odredbe naknade za ispitivanje kvalitete, kvalitetu ispituje Lidl u suradnji s ovlaštenim laboratorijima koje Lidl angažira i plaća. Lidl u bitnome smatra da dobavljaču naplaćuje naknadu za stvarnu uslugu ispitivanja kvalitete. Kad Lidl donosi odluku koje će proizvode od njih kupiti, dobavljači moraju imati jedan od međunarodnih standarda kvalitete kojima dokazuje kvalitetu svojih proizvoda, poput „GFFI certifikata ili IFS Food“. U pisanim očitovanjima dostavljenim AZTN-u nakon pokretanja upravnih postupaka stranka je posebice naglasila kako se često zna dogoditi da troškovi ispitivanja proizvoda koje Lidl snosi budu znatno veći od naknade koje za tu uslugu obračunava dobavljačima, što je vidljivo i iz računa dostavljenih u prilogu pisanog očitovanja, konkretno iz računa broj: 4218-0001-03 koji je Lidl ispostavio Z. H. [...], računa broj: 3965-0001-03 ispostavljenom S. – P. [...] te računa broj: 3964-0001-03 koji je ispostavljen L. [...]. U svojim dodatnim pisanim očitovanjima stranka je ponovila kako Lidl dobavljačima pruža po njenom mišljenju usluge osiguranja kvalitete na način da organizira i snosi troškove ispitivanja i pregleda robe od strane ovlaštenog laboratorija, a sve vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete, što je vidljivo iz sadržaja izvještaja o ispitivanju kvalitete koji su dostavljeni. Stranka napominje kako dobavljačima ispostavlja račun za tu, po njenom mišljenju, stvarnu i mjerljivu uslugu.

AZTN je razmotrio pisana očitovanja stranke te iskaze stranke i svjedoka s usmene rasprave kao i sadržaj i smisao sporne ugovorne odredbe te je u bitnome u Obavijesti od 21. svibnja 2019. zaključio kako je u odnosu na ovu odredbu sporno je li riječ u konkretnom slučaju o usluzi koju trgovac pruža dobavljaču (kroz stvarni i mjerljivi učinak trgovca vezan uz tu uslugu) iz članka 12. točke 16. ZNTP-a koju je zakonodavac predvidio kao dozvoljenu iznimku. Da bi ugovaranje naknade u skladu s člankom 12. točkom 16. ZNTP-a bilo dozvoljeno, ona mora biti vezana uz stvaran i mjerljiv učinak trgovca u odnosu na uslugu koju pruža dobavljačima, a što ovdje nije bio slučaj. L. [...], Z. H. [...] i S. – P. [...] kao dobavljači plaćaju paušalnu naknadu od [...] % vrijednosti ulaza robe. Takav način formiranja poslovnog odnosa odudara od ciljeva ZNTP-a kojim se nastoji onemogućiti i zabraniti bilo kakav netransparentan i paušalan prijenos bilo kakvog troška u vidu naknade, od strane trgovca, zbog njegove pregovaračke snage, na dobavljača. Stoga, ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvaranom i mjerljivom učinku trgovca koji je vezan uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču.

Navedeno iz razloga jer AZNT smatra kako Lidl ne pruža nikakvu uslugu dobavljačima, nego samo transferira na dobavljače trošak svoje ugovorene obveze s laboratorijem za provedene analize. U duhu ZNTP-a, pružanje usluga trgovca dobavljačima, može se razmatrati primjerice, kroz marketinške usluge, izlaganje na polici, davanje statističkih podataka, u okviru kojih je jasno da je trgovac taj koji dobavljačima pruža usluge. Sporna ugovorna odredba na kojoj se temelji praksa Lidla, prema kojoj on transferira svoj ugovoreni trošak kontrole laboratorija na dobavljače, nikako nije pružanje usluge od strane trgovca dobavljaču, nego se radi o transferu troška na dobavljače i naplati naknade za usluge koje nisu izvršene pa je ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji suprotna odredbi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a i predstavlja nepoštenu trgovačku praksu iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a. Plaćanjem ovakvog vida naknade prebacuje se rizik poslovanja u dijelu osiguranja kvalitete s trgovca na dobavljače, što također nije dozvoljeno u smislu članka 12. točke 13. ZNTP-a.

Ovdje se posebno treba ukazati na to da AZTN smatra kako je trgovac dovoljno zaštićen u pogledu osiguranja kvalitete proizvoda i to kroz detaljno uređene ugovorne odredbe iz priloga Ugovora koji nosi naziv Osiguranje kvalitete koja se obrazlaže pod točkom 6.3.2. i 7.1. obrazloženja ovoga rješenja.

6. Postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere

6.1. Pisana obrana Lidla od 19. lipnja 2019.

Stranka je u smislu članka 19. stavka 4. ZNTP-a, na poziv AZTN-a u Obavijesti od 21. svibnja 2019. u otvorenom roku dostavila pisanu obranu koju je AZTN zaprimio 19. lipnja 2019.

6.1.1. Vezano uz povredu ZNTP-a iz Obavijesti od 21. svibnja 2019. koja se odnosi na važenje ugovora, stranka smatra da su svjedoci koji su dali iskaz na usmenim raspravama u ispitnom postupku jasno i nedvosmisleno odgovorili na pitanje od kojeg datuma ugovor vrijedi. Stranka je mišljenja kako je AZTN izgubio iz vida činjenicu da u pregovorima koji prethode zaključenju ugovora sudjeluje niz osoba odgovarajućih stručnih kvalifikacija od strane obje ugovorne strane. To je nužno imati na umu jer s obzirom na složenost i opsežnost procesa koji prethodi zaključenju ugovora nije realno, ni životno logično očekivati od samih zakonskih zastupnika da znaju samostalno prepoznati sve tehničke detalje koji se tiču ugovora. Smatra kako zakonski zastupnici stranke to ne bi mogli samostalno, ali da upravo stoga postoje stručne osobe koje neposredno sudjeluju u postupku sastavljanja i tumačenja ugovora. Stranka zbog navedenog smatra da je potpuno razumljivo i životno da svjedok Z. H., u nekoliko sekundi koliko mu je dano vremena u ispitnom postupku kada je pred njega stavljena prva stranica ugovora s trgovcem, nije odmah primijetio datum važenja ugovora koji je pozicioniran na desnom dijelu stranice, već je to učinio nakon što je pažljivije pogledao ugovor. Stranka smatra kako je AZTN u postupku koji je prethodio donošenju Obavijesti od 21. svibnja 2019. bio dužan utvrditi tko je od subjekata čiji su saslušani svjedoci zakonski zastupnici ovlašten dati odgovarajuće tumačenje u pogledu pojedinih sadržaja i smisla pojedinih ugovornih odredbi. AZTN je, po mišljenju stranke, trebao utvrditi kako i na temelju čega se u slučaju eventualnog nesuglasja između ugovornih strana u pogledu tumačenja odredbe koja se tiče važenja ugovora ima utvrditi stvarni značaj takve odredbe, a imajući u vidu odredbu članka 319. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18.; dalje: ZOO), kojom je propisano da se odredbe ugovora primjenjuju onako kako glase, a da se pri tumačenju spornih odredbi ne treba držati doslovnog značenja pojedinih izričaja već treba istraživati

zajedničku namjeru ugovaratelja i odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obveznog prava utvrđenim ZOO-om. Stranka stoga smatra kako je za tumačenje sadržaja ugovora prvenstveno bitan njegov sadržaj, a ako sam sadržaj ne bi bio dovoljno jasan, onda treba utvrđivati pravu volju ugovornih strana, a ako iz volje ugovornih strana nedvosmisleno proizlazi koji je doseg pojedine ugovorne odredbe onda se u tom slučaju ne može govoriti o nejasnoj odredbi. Stranka ističe kako na prvoj stranici svakog ugovora stoji formulacija vrijedi od, nakon navedene formulacije dvotočka, a poslije dvotočke u nastavku kalendarski datum. Iz toga je potpuno jasno, ne samo ugovornim stranama i svjedocima, nego i svakom trećem tko imalo pažljivije pogleda ugovor, od kada ugovor važi. Pri tome drugi datum koji je pozicioniran na sredini prve stranice i nema nikakvu poveznicu u smislu prateće verbalne formulacije nema nikakav značaj. Stranka konačno zaključuje kako AZTN nije u dostatnoj mjeri utvrdio činjenično stanje te da treba na okolnost važenja ugovora ponovno saslušati zakonske zastupnike dobavljača, kao i druge stručne osobe dobavljača koje o tome imaju neposredna saznanja jer su neposredno sudjelovale u postupku nastanka ugovornog odnosa, a to su na strani L. [...] Z. A., a na strani Z. H. [...] M. G., a za S. – P. [...] svu komunikaciju sa strankom obavlja direktor D. O. koji je već saslušan. Stranka je napomenula i kako okolnost do kada ugovori važe nije dvojbeno pitanje jer je to jasno određeno. To je vidljivo iz izričite ugovorne odredbe kojom su ugovorne strane kao datum do kojeg važi ugovor odredile najkasnije datum garancije najviše cijene. Kako bi se utvrdilo do kada ugovor traje dovoljno je pogledati datume koji stoje ispod kategorije garancija najviše cijene i pronaći kalendarski najkasniji datum. Dodatno, formulacija promjena fakturane cijene nije bitna za utvrđivanje činjenice do kada važi ugovor jer su ugovorne strane jasno ugovorile da je to datum najkasnije garancije najviše cijene. Glavni razlog zbog kojeg je važenje ugovora vezano za najkasniji datum isteka garancije najviše cijene je želja da se taj element u postupku ugovorne administracije i prilikom izrade velike količine ugovora ne mora ručno unositi i da se tako uštedi vrijeme te maksimalno ubrza proces izrade ugovora.

- 6.1.2. U odnosu na spornu ugovornu odredbu pod nazivom [...], stranka je u bitnom ponovila kako je to naknada koju je sukladno odredbi članka 53. stavka 3. Zakona o održivom gospodarenju otpadom i odredbi članka 4. stavka 1. točke 11. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži u obvezi plaćati dobavljač. Obveza kao i dužnik te obveze regulirani su prisilnom pravnom normom, a trgovac za zbrinjavanje takve ambalaže ništa ne plaća. Trgovac po toj osnovi nema nikakav trošak jer naknade za zbrinjavanje takve ambalaže plaćaju dobavljači kao proizvođači ili uvoznici, kao svoju zakonsku obvezu. Naknada koja se ne iskazuje na računu nije bila ugovorena, niti je postojala usluga koju bi u tom smislu trebao pružiti trgovac. Na strani trgovca ne postoji trošak zbrinjavanja ambalaže koji bi mu dobavljač naknađivao kroz prodajnu cijenu i stoga ne postoji rizik koji bi trgovac prebacivao na dobavljača.
- 6.1.3. Nadalje, u odnosu na spornu odredbu pod nazivom [...] stranka ističe kako tu nije riječ ni o kakvoj naknadi za marketinške i promidžbene usluge. Svjedoci I. L. i Z. H. naveli su da im stranka prema toj ugovornoj odredbi osigurava i isporučuje cjelokupno grafičko rješenje, koje obuhvaća više elemenata ([...]). Dobavljač plaća naknadu jer trgovac umjesto njega obavlja jednu fazu procesa proizvodnje robne marke. U konkretnom slučaju „dizajn“ je definiran odredbom članka 2. točke 1. Zakona o industrijskom dizajnu („Narodne novine“, br. 173/03., 54/05., 76/07., 30/09., 49/11. i 46/18.) [...] Stranka napominje kako je u tom smislu i korišten termin

dizajn u kontekstu sporne ugovorne odredbe, a u skladu s pravilima struke. Trgovac je u prilogu svoje pisane obrane dostavio presliku računa broj: 3598-0001-03 kao dokaz da je taj iznos koji je platio marketinškoj agenciji za izradu dizajna naplatio u konačnici od dobavljača L. [...]

- 6.1.4. Zaključno, stranka za spornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ u pisanoj obrani navodi kako je AZTN-u ta odredba sporna iz dva razloga, a ta su plaćanje te naknade u paušalu te nepostojanje usluge kroz stvarni i mjerljivi učinak trgovca. Stranka tvrdi da nije propisano na koji način su ugovorne strane obvezne ugovoriti plaćanje naknade za određenu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču. Pritom je ukazala na Odgovore AZTN-a na pitanja adresata ZNTP-a u kojima se spominju pretpostavljene situacije pozicioniranja proizvoda na policama i dopuštenost ugovaranja naknada u postotku od ukupnog prometa, na koje pitanje je dan odgovor kako ZNTP ne utvrđuje na koji način će trgovac određivati visinu naknade za smještaj proizvoda na policama u slučaju kad dobavljač to izričito traži, a da je ZNTP-om samo utvrđeno da takva naknada mora biti iskazana na računu koji trgovac ispostavlja dobavljaču (članak 7. stavak 3. ZNTP-a). Tako, primjerice, trgovac može odrediti naknadu u određenom postotku od ostvarenog prometa u određenom razdoblju ili u fiksnom iznosu. Drugi odgovor na koji stranka ukazuje u svojoj pisanoj obrani bio je vezan uz naknadu za marketinške i promidžbene usluge prema kojim ZNTP ne utvrđuje način na koji će trgovac odrediti naknadu za marketinške i promidžbene usluge te da stoga ta naknada može biti određena u postotku za određeno razdoblje. Stranka naglašava kako uvjet koji mora biti ispunjen da određena praksa ne bi bila nepoštena taj da postoji usluga trgovca i da je stvarna i mjerljiva, odnosno da se može utvrditi u čemu se ta usluga sastoji. Smatra kako su u konkretnom slučaju te pretpostavke ispunjene, jer se usluga koju stranka pruža dobavljaču sastoji u ispitivanju kvalitete proizvoda dobavljača, a mjerljiva je jer stranka dobavljaču isporučuje analitička izvješća ovlaštenih laboratorija iz kojih dobavljač može analizirati različite aspekte vezane za kvalitetu proizvoda i koje dobavljač koristi u okviru svojeg sustava upravljanja kvalitetom (IFS, HACCAP, sanitarne kontrole). Stranka stoga osporava stav AZTN-a da se radi o prebacivanju troškova na dobavljače, a ne o usluzi te napominje da bi o prebacivanju troškova eventualno moglo biti riječi kad stranka analitička izvješća ne bi dostavljala dobavljačima, nego bi ih zadržavala za sebe. Stranka smatra da dobavljač izvješćima dobiva novu vrijednost koju koristi u svojem poslovanju pa po njenom mišljenju nema govora o transferiranju troškova, već je riječ o isporuci vrijednosti, stvarnog i mjerljivog sadržaja (izvješća o obavljenom ispitivanju kvalitete), za koji je opravdano naplaćena naknada. Stranka u pisanoj obrani ukazuje i na iskaz svjedokinje I. L. koja je izjavila da njeno društvo zbog primjene te ugovorne odredbe ima manje izdatke nego da to samo provodi. Zaključno smatra kako se ugovorna odredba ne može cijeliti kao štetna za dobavljača, ako taj dobavljač zbog te odredbe ostvaruje veću financijsku korist nego da je nema.

6.2. Glavna rasprava održana 4. srpnja 2019.

Na glavnoj raspravi održanoj 4. srpnja 2019., u svojstvu stranke obranu je dao T. G. u prisutnosti opunomoćenog branitelja I. S. i zamjenika opunomoćenog branitelja G. O. Stranka je u cijelosti ostala kod svih svojih navoda danih tijekom postupka, a posebno kod navoda iz očitovanja od 19. lipnja 2019., kojim je iznijela pisanu obranu. U svom iskazu stranka je željela i dodatno obrazložiti svoj stav zbog čega smatra kako nije došlo do povreda opisanih u Obavijesti AZTN-a o utvrđenom činjeničnom stanju. U odnosu na prvu povredu važenja ugovora, stranka je istaknula da koji se god od 2 datuma s prve stranice ugovora s dobavljačima uzme u obzir, proizlazi da su ugovori bili na snazi i počeli važiti u trenutku prve isporuke izvršene nakon 1. travnja 2018. (AZTN navedeno može utvrditi uvidom u račune - otpremnice koje je stranka dostavila AZTN-u u tijeku ispitnog postupka),

kada je istekao krajnji rok za usklađenje ugovora koje je stranka zaključila sa svojim dobavljačima i odredaba ZNTP-a. U konkretnom slučaju za dobavljača S. – P. [...] datum koji se nalazi na sredini prve stranice je 1. ožujka 2018., za dobavljača L. [...] to je datum 16. ožujka 2018, dok je za dobavljača Z. H. [...] to datum 3. travnja 2018. Obveza trgovca je bila da nakon 1. travnja 2018. s dobavljačima ima sklopljen pisani ugovor koji je počeo važiti te stranka ističe kako je ta obveza ispunjena. Stranka je potom dodatno pojasnila naslove iz Ugovora pod nazivima „Promjena garancije najviše cijene" i „Promjena fakturane cijene". Istaknula je kako ti naslovi služe isključivo u svrhu njezine interne evidencije, pa tako naslov „Promjena garancije najviše cijene" stranci služi kako bi mogla utvrditi da se cijena iz trenutnog ugovora s dobavljačem nije mijenjala u odnosu na prethodno sklopljen ugovor s dobavljačem, već da je za određeni proizvod samo produžena garancija najviše cijene, dakle kalendarski datum do kada se cijena za određeni proizvod garantira. Navedeno AZTN može provjeriti uvidom u ugovore koji prethode spornim ugovorima, a koje je stranka dostavila na zahtjev AZTN-a tijekom ispitnog postupka tako što će usporediti cijene konkretnih proizvoda iz spornih ugovora i prethodnih ugovora iz kojih je vidljivo da se mijenjala samo garancija najviše cijene, ali ne i iznos predmetne cijene. Za naslov „Promjena fakturane cijene" stranka je istaknula kako joj taj naslov služi za internu evidenciju ili evidentiranje činjenice da je postojećim ugovorom ugovorena drugačija, odnosno promijenjena cijena konkretnog proizvoda u odnosu na prethodni ugovor koji je za taj proizvod sklopljen s dobavljačem. Sve to može se provjeriti uvidom u sporni ugovor i usporedbom spornog ugovora i onog koji mu prethodi. Na upit zbog čega pitanje važenja ugovora nije definirano jednostavnijom rečeničnom formulacijom u kojoj bi bilo navedeno od kada do kada određeni ugovor vrijedi, stranka je navela da bi na taj način u svakom konkretnom slučaju bilo potrebno ručno upisivati kalendarske datume, a da LIDL Hrvatska sklapa ugovore sa stotinama dobavljača te da druga društva iz Lidl grupe posluju u više od 20 zemalja i također za Lidl Hrvatska izrađuju pisane ugovore sa stotinama inozemnih dobavljača, pa bi u slučaju ručnog unošenja kalendarskih datuma mogućnost nastanka pogreške bila puno veća. Stoga je radi sprečavanja nastanka grešaka i smanjenja opterećenja administrativne procedure izrade stotina ugovora, pitanje važenja ugovora koncipirano na postojeći način kako bi se organizacija trgovca administrativno rasteretila i time uštedilo vrijeme. Stranka je ujedno predložila (a u slučaju da AZTN-u ova njena argumentacija i dalje nije prihvatljiva) da se u svrhu točnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja na navedenu okolnost saslušaju predstavnici dobavljača koji o tome imaju relevantna saznanja. Stranka je kao razlog zbog kojeg su se na sredini prvih stranica ugovora s dobavljačima našla 3 datuma navela da se ugovori s dobavljačima izrađuju kroz softverski kompjutorski program koji u tom razdoblju trgovcu nije pružao mogućnost potpunog uređivanja teksta, a radi se o datumima: za dobavljača S. – P. [...] taj datum je 1. ožujka 2018., za dobavljača L. [...] datum je 16. ožujka 2018, dok je za dobavljača Z. H. [...] datum 3. travnja 2018.

U odnosu na odredbu naziva [...], stranka je ponovno naglasila kako se ne može govoriti o prebacivanju rizika poslovanja na dobavljača u slučaju da dođe do promjena u zakonskoj regulativi zbog koje bi dobavljači bili u obvezi plaćati neke dodatne naknade gospodarenja ambalažom. Posebno je istaknula da je prodajna cijena proizvoda fiksno određena ugovorom i da na nju nikakav utjecaj ne bi mogao imati bilo kakav vanjski faktor za vrijeme dok vrijedi ugovor, pa tako ni eventualne promjene u zakonskoj regulativi. Stranka je opetovano ukazala na to da naknade isključivo moraju plaćati dobavljači.

Stranka je podredno, u slučaju da AZTN ne prihvati navode iz njene obrane, kao olakotne okolnosti istaknula u odnosu na povredu koja se tiče važenja ugovora, sklapanje aneksa iz listopada 2018., kojima je s dobavljačima potvrđen datum otkad je pojedini ugovor počeo važiti. Vezano za odredbu [...], stranka je naglasila kako je iz iskaza svjedoka vidljivo da trgovac dobavljačima nikada po navedenoj osnovi nije naplatio nikakvu naknadu, kao i to da da je ta odredba aneksima iz listopada 2018. isključena iz sadržaja ugovora s dobavljačima. Kao olakotnu okolnost u odnosu na odredbu [...], stranka je istaknula da je ta odredba u praksi konzumirana samo s jednim

dobavljačem i to L. [...], kojem je isporučeno grafičko rješenje ambalaže te mu je naplaćena naknada u iznosu od [...] kuna. Isto tako, smatra da bi neznatan iznos koji je trgovac po toj osnovi naplatio dobavljaču, trebalo uzeti u obzir, a imajući u vidu cjelokupan promet koji je trgovac ostvario s dobavljačem L. [...], koji iznosi oko [...] kuna kao i to da ta odredba s dobavljačima S. P. [...] i Z. H. [...] nije primjenjivana u praksi. Stranka smatra da AZTN treba uzeti u obzir navode dobavljača vezano uz tu odredbu kojima su objašnjavali njen pozitivan efekt i isplativost suradnje s trgovcem.

U odnosu na odredbu „Naknada za uslugu osiguranja kvalitete“, stranka je istaknula da su dobavljačima isporučena analitička izvješća o ispitivanju kvalitete koje oni koriste u svom poslovanju, a trošak pribavljanja tih izvješća je za njih povoljniji nego da su ta izvješća samostalno pribavljali, što su i sami dobavljači potvrdili. Također, stranka smatra da bi se trebalo uzeti u obzir neznatan iznos naknade od [...] kuna koliko je trgovac svakom dobavljaču naplatio po toj odredbi, a posebno uzimajući u obzir [...] promet koje ti dobavljači ostvaruju u poslovanju s trgovcem, a što AZTN može utvrditi uvidom u izvješće o ostvarenom prometu - popis dobavljača kojeg je trgovac dostavio AZTN-u u ovom predmetu.

Kao olakotnu okolnost stranka je navela kratko trajanje eventualno utvrđenih povreda s obzirom na anekse sklopljene u listopadu 2018., a kao dodatnu olakotnu okolnost istaknula je dobru suradnju s AZTN-om u okviru koje je pravovremeno i potpuno dostavila zatraženu dokumentaciju i dala sva potrebna pojašnjenja i očitovanja. Također je naglasila okolnost da je u odnosu na izrazito bitne elemente poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijskih prodaja, utvrđeno da je Lidl prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom. Stranka je ukazala i na okolnost da primjenom eventualno spornih odredbi za dobavljače nije nastala nikakva financijska šteta, upravo suprotno, primjenom odredbe „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, dobavljači su, po mišljenju stranke, dobili po povoljnijim uvjetima niz analitičkih Izvješća o ispitivanju kvalitete koje su koristili u svom poslovanju, a u slučaju odredbe [...], stranka je ukazala na to da su dobavljači L. [...] i Z. H. [...] sami iskazivali da su time ostvarili uštedu te izbjegli odgovornost za eventualne neispravne deklaracije i skratili proces stavljanja proizvoda na police. Opuномоćeni branitelj je istaknuo kako pri donošenju odluke svakako treba uzeti u obzir da su stavovi ispitani u ovom postupku od strane dobavljača bili ne samo pozitivni i afirmativni prema trgovcu, već da su svi dobavljači isticali poslovni uzlet zahvaljujući činjenici da surađuju s Lidlom.

Zaključno, stranka je još jednom istaknula kako odredbe ZNTP-a vezano za pitanje koje usluge je dopušteno ugovoriti između trgovca i dobavljača, ne sadrže nikakvu konkretnu razradu koja bi trgovcima dala jasnu orijentaciju što je, a što nije dozvoljeno već samo navode da usluge koje trgovac pruža dobavljačima moraju biti stvarne i mjerljive, a koji uvjeti su po mišljenju stranke ispunjeni u odnosima sa spomenutim dobavljačima.

6.3. Utvrđenja AZTN-a nakon glavne rasprave

6.3.1. Trajanje ugovora

AZTN nije prihvatio navode iz obrane stranke u dijelu u kojem stranka ističe kako je u Ugovorima jasno određeno njihovo trajanje već je ostao kod svih navoda koje je vezano uz ovu ugovornu odredbu opisao u točki 5.1.1. obrazloženja ovoga rješenja. Odredba koja u Ugovorima određuje njihovo trajanje protivna je odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a i predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a. Uz uvažavanje činjenice, koju je stranka istaknula u pisanoj obrani od 19. lipnja 2019., da u pregovorima koji prethode zaključenju ugovora, sudjeluje niz osoba potrebnih stručnih kvalifikacija, kao i da zaključenju ugovora prethode složeni i opsežni procesi, AZTN nije

prihvatio stav stranke da iz tog razloga nije realno, a ni životno logično očekivati od samih zakonskih zastupnika da znaju samostalno prepoznati sve tehničke detalje koji se tiču ugovora. Navedeno prvenstveno iz razloga što važenje ugovora nije tehnički detalj već ono svakoj osobi koja ga čita mora biti jasno te mora biti nedvosmisleno navedeno u ugovoru. AZTN nije prihvatio ni mišljenje stranke da se zakonski zastupnici dobavljača i stranke o okolnosti trajanja ugovora ne mogu samostalno očitovati pa da upravo stoga postoje stručne osobe koje neposredno sudjeluju u postupku sastavljanja i tumačenja ugovora. AZTN nije prihvatilo dokazni prijedlog stranke u odnosu na obvezni sadržaj ugovora dobavljača i trgovca, koji je propisan odredbom članka 6. stavka.1. ZNTP-a, a čiji je sastavni dio i odredba o trajanju ugovora, da se na okolnost utvrđivanja trajanja ugovora saslušaju točno određene osobe jer po tome ispada da samo te osobe mogu sa sigurnošću potvrditi otkad i dokad ugovor traje u odnosu na pojedinog dobavljača. S obzirom na to da se radi o bitnom sastojku ugovora koji je propisan odredbom članka 6. stavka 1. ZNTP-a, radi se o okolnosti koja mora biti jasna i nedvosmislena. ZNTP je propis koji je kogentne naravi pa se u tom smislu ne može prihvatiti obrana stranke pozivanjem na odredbu članka 319. ZOO-a koja određuje na koji način se tumače sporne odredbe jer je stranačka autonomija ovdje ograničena zbog zaštite javnog poretka. Suprotno stavu stranke kako se u slučaju eventualnog nesuglasja između ugovornih strana u pogledu tumačenja odredbe koja se tiče važenja ugovora, stvarni značaj takve odredbe treba utvrditi imajući u vidu odredbu članka 319. ZOO-a, AZTN smatra kako je navedeno potrebno promatrati kroz iznimku sadržanu u odredbi članka 2. ZOO-a. Jedno od osnovnih načela ZOO-a propisano je odredbom članka 2. ZOO-a prema kojem sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, no u istom tom članku predviđeno je i opće ograničenje stranačke autonomije prema kojem sudionici u prometu obvezne odnose ne mogu uređivati suprotno Ustavu, prisilnim propisima i moralu društva. Javni poredak kojeg čini Ustav, prisilni propisi i moral društva, predstavlja granice stranačke autonomije, odnosno slobode pri zasnivanju i uređivanju privatnopravnih odnosa. Kad bi se načelo autonomije stranka primjenjivalo neograničeno, ugovorne strane koje zasnivaju pravni odnos ili se u njemu nalaze, mogle bi povrijediti javni interes i poredak, iako je riječ o njihovom međusobnom odnosu. Zbog toga u konkretnom slučaju nije prihvaćen dokazni prijedlog stranke za saslušanjem svjedoka na okolnost trajanja ugovora jer ta okolnost mora biti vidljiva iz samog ugovora. U svojoj pisanoj obrani stranka je navela kako je potpuno razumljivo i životno da svjedok Z. H., u nekoliko sekundi koliko mu je dano vremena u ispitnom postupku kad je pred njega stavljena prva stranica ugovora s trgovcem, nije odmah primijetio datum važenja ugovora koji je pozicioniran na desnom dijelu stranice, već je to učinio nakon što je pažljivije pogledao ugovor. AZTN smatra kako ova interpretacija dijela iskaza svjedoka H. nije točna jer je svjedok, nakon što mu je predočena prva stranica Ugovora, naveo kako je datum početka važenja ugovora 3. travnja 2018. Nakon takvog očito za stranku nepovoljnog odgovora, svjedoku je stranka ponovno pokazala prvu stranicu Ugovora i ukazala mu na to da na njoj postoje dva datuma, a da ispred jednog od tih datuma piše „vrijedi od“, nakon čega ga je pitala je li mu sad jasnije otkad Ugovor važi, na što je svjedok odgovorio kako mu je jasno da važi od 1. travnja 2018. AZTN stoga smatra da se svjedok Z. H. tek nakon pomoći i sugestivnog pitanja stranke prisjetio da Ugovor važi od datuma ispred kojeg piše „vrijedi od“, a ne zbog toga što je pažljivije pogledao Ugovor (kako to stranka tumači u svojoj obrani). AZTN nije prihvatio obranu stranke po kojoj je glavni razlog zbog kojeg je važenje ugovora vezano za najkasniji datum isteka garancije najviše cijene želja da se taj element u postupku ugovorne administracije i prilikom izrade velike količine ugovora ne mora ručno unositi i da se tako uštedi vrijeme te maksimalno ubrza proces izrade ugovora. Nije jasno zbog čega bi jedna dodatna ugovorna odredba u kojoj bi bilo jasno kalendarski navedeno važenje Ugovora, bez da se ono veže uz neke druge pojmove (poput promjena garancija najviše cijene ili promjena fakturane cijene) utjecala na proces izrade ugovora, posebice kraj činjenice da je stranka i pristupila usklađivanju svih svojih ugovora, kako bi oni bili u skladu s odredbama ZNTP-a. Po mišljenju AZTN-a, stranka je u dijelu koji se tiče važenja ugovora napravila propust koji je potrebno ispraviti. U primijeni ZNTP-a, bitni sastojci ugovora koji su propisani odredbom članka 6. stavka 1. ZNTP-a moraju biti jasno navedeni u samim Ugovorima i moraju biti ugovoreni tako da ne ostavljaju nikakvu dvojbu u pogledu svog tumačenja. Stoga je

potrebno trajanje ugovora u Ugovorima s dobavljačima razgraničiti od trajanja garancije najviše cijene i promjene fakturane cijene“. Neprilagođen softverski kompjutorski program trgovca ne može biti prihvatljiv razlog zbog kojeg je stranka smatrala da bi bila izuzeta od primjene odredaba ZNTP-a u odnosu na trajanje ugovora. Stranka je 18. listopada 2018. Aneksima zaključenim s dobavljačima izmijenila ugovorne odredbe u dijelu koji se odnosi na početak važenja ugovora, koji nakon tog datuma više nije bio sporan, no do donošenja ovoga rješenja, stranka nije dostavila dokaz da je ugovore ispravila u dijelu koji se odnosi na to do kad svaki od tih ugovora traje pa je zaključak AZTN-a kako ta povreda još nije otklonjena. Stoga je trajanje povrede 18 mjeseci i 26 dana, jer se trajanje povrede računa od najranijeg ugovora koji je Lidl zaključio s dobavljačem, a taj je je zaključen 1. siječnja 2018.

6.3.2. Naknada za usluge osiguranja kvalitete

AZTN nije prihvatilo ni navode iz pisane obrane stranke od 19. lipnja 2019. vezane uz ugovornu odredbu pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, koji su opisani u točki 6.1.4. obrazložena ovoga rješenja.

AZTN je ponovno razmotrio pisana očitovanja stranke i njene iskaze s usmene i glavne rasprave, pisanu obranu stranke, izjave svjedoka dane na usmenim raspravama te sadržaj i smisao sporne ugovorne odredbe te je ostao kod svog stava da je, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u prilogima svakog od predmetnih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ ugovorena i dodatna odredba osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu, u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe, za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca i to kod ovlaštenog laboratorija kojeg odabire trgovac. Navedeno predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača. Stoga, ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019. Povreda se računa od prvog sklopljenog ugovora do dana donošenja ovoga rješenja.

AZTN posebno naglašava kako nisu sporna Lidlova hvale vrijedna nastojanja da kroz instrumente učestalih kontrola osigura kvalitetu proizvoda koje plasira na svojim prodajnim mjestima. Međutim, sporna je činjenica da baš sve troškove tih analiza snose dobavljači i to bez obzira na rezultate analiza.

Naime, osiguranje kvalitete ugovorenih proizvoda dostatno je osigurano ugovornim odredbama iz priloga Ugovora koji nosi naziv: „Osiguranje kvalitete“, koje su detaljno uređene kroz 15 točaka na koje se obvezuje dobavljač. Tako se primjerice u točki 1. dobavljača obvezuje da stručno mišljenje o kvaliteti ugovorenih proizvoda mora izraditi institut akreditiran prema Normi HRN EN ISO/IEC 17 025. Stručno mišljenje akreditiranog instituta mora sadržavati sve parametre relevantne za proglašavanje ugovorenog proizvoda zdravstveno ispravnim za daljnju prodaju potrošačima ili drugim kupcima. Zdravstvena ispravnost, sigurnost, legalnost i kvaliteta ugovorenog proizvoda se mora ocijeniti ili potvrditi prema važećim zakonskim propisima koji vrijede za živežne namirnice. Pri tome minimalno moraju biti obuhvaćena sljedeća područja ispitivanja: senzorska, mikrobiološka i kemijska analiza te pregled deklaracije. Nadalje, u toj su točki uređeni podaci o hranjivim vrijednostima na način da se u stručnom mišljenju akreditiranog instituta ti podaci moraju zasnivati na analitičkim vrijednostima utvrđenim analizom reprezentativnih količina uzoraka (višestruko određivanje) te da nije prihvatljiv računski izračun korištenjem recepture.

Pored toga, dobavljač se u točki 2. navedenog priloga Ugovora obvezuje na pribavljanje stručnog mišljenja akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza). Prije svake prve isporuke ugovorenog proizvoda dobavljač (prodavatelj) mora osigurati aktualno stručno mišljenje akreditiranog instituta. Original stručnog mišljenja dobavljač mora arhivirati kod sebe te ga mora na zahtjev, staviti kupcu (Lidlu) na raspolaganje. Stručno mišljenje akreditiranog instituta na dan ulistavanja/termina oglašavanja ne smije biti starije od 6 tjedana. Za artikle u stalnom asortimanu i sezonske artikle, kao i za akcijske artikle, ulazna analiza vrijedi godinu dana. Za ponovno ulistavanje potrebno je izraditi novo stručno mišljenje.

U točki 3. navedenog priloga Ugovora uređene su obveze dobavljača vezane uz pribavljanje kvartalnog stručnog mišljenja akreditiranog instituta, kojima se dobavljač obvezuje svake godine koncem veljače, svibnja, kolovoza i studenoga pribaviti aktualna kvartalna stručna mišljenja akreditiranog instituta, koja također dobavljač mora arhivirati kod sebe i mora ih na traženje u svakom trenutku staviti na raspolaganje kupcu (Lidlu).

U točki 4. navedenog priloga Ugovora uređen je način čuvanja uzoraka na način da je dobavljač dužan čuvati po 3 proizvoda svakog lota i roka trajanja koje je isporučio Lidlu, radi eventualno naknadno potrebnih analiza (senzorskih, kemijskih, bioloških).

U točki 5. navedenog priloga Ugovora prodavatelj se obvezuje da je rok trajanja proizvoda utvrdivo dokazan te da se rok trajanja proizvoda redovito provjerava uzimajući u obzir čuvanje u najgorim uvjetima do kraja dogovorenog preostalog roka trajanja (minimalni rok trajanja/rok do kojeg se proizvod treba upotrijebiti).

U točki 6. uređeni su sastojci i način proizvodnje, u točki 7. detekcija stranih tijela, a u točki 8. certificiranje.

Iz opisanih odredbi priloga Ugovora naziva Osiguranje kvalitete jasno je da su dobavljači preuzeli obvezu čestih kontrola ugovorenih proizvoda. Pored toga stav je AZTN-a da točka 9. navedenog priloga Ugovora naziva „Provedba revizija (audita),“ trgovcu osigurava dodatnu zaštitu. Naime, prema toj odredbi dobavljač ovlašćuje trgovca ili neki drugi institut, kojeg je trgovac angažirao, da provede nenajavljene kontrole (audite) u svim proizvodnim pogonima, a o njihovoj učestalosti po svojoj prosudbi odlučuje trgovac. Subjektu koji kontrolu vrši, mora se omogućiti pristup do svih relevantnih prostorija. Subjektu koji vrši kontrolu dobavljač na raspolaganje treba staviti odgovornog djelatnika, a fotografiranjem se trebaju dokumentirati sva eventualna odstupanja po pojedinim točkama. Lidl je s dobavljačima ugovorio i ugovornu kaznu od maksimalno 1.000,00 Eur, koja se naplaćuje sukladno odluci Lidla u slučaju utvrđenih odstupanja koja se u proizvodnim pogonima dobavljača uoče prilikom provedbe revizija (audita). Stav je AZTN-a da je i na opisani način trgovcu osigurana dovoljna garancija kontrole kvalitete.

Točkom 12. naziva Preuzimanje troškova u navedenom prilogu Ugovora uređeno je da prodavatelj snosi sve troškove osiguranja kvalitete izuzev troškova provedbe revizije (audita).

Također je ugovoreno da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju Kupac (Lidl) pruža prodavatelju (dobavljaču). Pored navedenog, i troškove provedbe revizije (audita) su također snosili dobavljači L. [...] i S. – P. [...] sve do sklapanja Aneksa Ugovorima s tim dobavljačima od 26. ožujka 2018., a koji vrijede od 1. travnja 2018., uz koji je Lidl dostavio nove priloge Ugovora s tim dobavljačima, pod nazivom: Osiguranje kvalitete koji su zamijenili do tada važeći prilog ugovoru „Osiguranje kvalitete“.

Stoga nije opravdano, a u smislu ZNTP-a ni dozvoljeno, da stranka dobavljaču nameće dodatne troškove za dodatne kontrole i to neovisno o rezultatu provedenih kontrola kroz ugovornu odredbu pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete.“ Tom odredbom su

Lidl i dobavljači ugovorili da će trgovac dobiti naknadu od dobavljača koja se ugovara u paušalu u iznosu od [...] % od vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete. U smislu te odredbe, trgovac izvršava preglede robe koju dobavljač isporučuje vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre, kao i senzorske kontrole kvalitete. Ugovorne strane polaze od jedinstvene usluge, koja se izvršava polugodišnje. Naknada se obračunava u formi polugodišnjeg paušala u visini prethodno navedenog postotka sveukupne vrijednosti ulazne robe koju je dobavljač isporučio trgovcu u navedenom obračunskom vremenu i iskazana je od strane trgovca u računu i prebit će se s tekućim plaćanjima za isporuku robe. Ukoliko prijebroj nije moguć, iznos računa treba podmiriti trgovcu bez odgode. Dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog trgovcu. Navedena odredba ugovorena je u samom Ugovoru s dobavljačem Z. H. [...] te u Aneksima Ugovora sklopljenih s dobavljačima S. – P. [...] i L. [...] od 26. ožujka 2018. kojima je izmijenjena ugovorna odredba pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“.

Ta prethodno važeća odredba, dakle iz Ugovora s dobavljačem L. [...] od 1. ožujka 2018., te iz Ugovora s dobavljačem S. – P. [...] od 1. siječnja 2018., pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“ glasila je: „Prodavatelj je dužan nadoknaditi Kupcu troškove zakonom propisane mjere o osiguranju i kontroli kvalitete namirnica u iznosu od [...] % ukupno ostvarenog prometa. Ukupni iznos troškova odbija se polugodišnje, za razdoblje od 01.03. – 31.08. i od 01.09. - 28.02. od tekućih potraživanja Prodavatelja. Ukupni iznos troškova odbija se polugodišnje na dan 15.09. i za kraj poslovne godine na dan 15.03. od tekućih potraživanja Prodavatelja. Opći uvjeti osiguranja kvalitete u prilogu ostaju u potpunosti važeći.“ (*op.cit.*). Ova odredba sadržajno je slična važećoj odredbi iz Aneksa ugovora. Međutim, njome nije bilo uređeno da dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog kupcu.

Upravo zbog osiguranja kvalitete koje Lidlu dovoljno osiguravaju prethodno opisane odredbe iz priloga Ugovora naziva: Osiguranje kvalitete, a i zbog obveza na strani proizvođača koje proizlaze iz odredaba Zakona o hrani („Narodne novine“, br. 81/2013, 14/2014, 30/2015), odnosno obveza na strani dobavljača vezane uz kontrole HASAP-a, IFS-a i sanitarne inspekcije, na temelju kojih dobavljač ima obvezu o svom trošku kontrolirati kvalitetu svojih proizvoda, potpuno je nepotrebna dodatna ugovorna odredba pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, odnosno prethodno važeća pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“.

Naime, ta odredba omogućuje trgovcu da sam bira ovlaštenu laboratoriju u kojem će dodatno kontrolirati kvalitetu ugovornih proizvoda, a trošak te dodatne kontrole prebacuje na dobavljača. Ovlaštenu laboratoriju kojeg je odabrao trgovac vrši istovrsne kontrole vezane uz kemijske, fizičke, mikrobiološke parametre, kao i senzorske kontrole kvalitete. Navedeno ustvari predstavlja svojevrsnu kontrolu stručnih mišljenja akreditiranih instituta s kojima je dobavljač ugovorio kontrolu kvalitete ugovoreni proizvoda na svoj trošak, koju dodatnu kontrolu opet plaća dobavljač u obliku paušalne naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe i to neovisno o tome je li kontrola tog neovisnog laboratorija koji je odabrao trgovac pokazala da je dobavljač u cijelosti proizveo ugovoreni proizvod u skladu s ugovorenim kvalitetom.

Budući da iz izjave svjedokinje I. L. dane na usmenoj raspravi održanoj 19. prosinca 2018. proizlazi da tijekom suradnje s Lidlom nikada nije utvrđen neki značajniji nedostatak kvalitete proizvoda, takva naknada se naplaćivala u paušalu u određenom postotku bez obzira na rezultate analiza.

Stoga je neprimjereno i neprihvatljivo, a svakako protivno ZNTP-u, da pored svih dopuštenih ugovoreni kontrola kvalitete proizvoda, kontrole proizvodnog procesa, kao i predviđene ugovorne kazne u slučaju odstupanja u proizvodnim pogonima koje proizlaze iz priloga

ugovora naziva „Osiguranje kvalitete“, te posebnih propisa koji uređuju kvalitetu hrane i njezinu zdravstvenu ispravnost, Lidl zahtijeva od dobavljača još i plaćanje paušalnog iznosa u postotku od vrijednosti ulaza robe pojedinog dobavljača i to neovisno o rezultatima te analize. Pritom nije od značaja za utvrđenje ove povrede je li taj dodatni trošak za dobavljača nizak lili prihvatljiv u odnosu na ukupno ostvareni promet koji je ostvarivao zbog poslovanja s Lidlom.

Da bi ugovaranje naknade u skladu s člankom 12. točkom 16. ZNTP-a bilo dozvoljeno, ona mora biti vezana uz stvaran i mjerljiv učinak trgovca u odnosu na uslugu koju pruža dobavljačima, a što ovdje nije bio slučaj. L. [...], Z. H. [...] i S. – P. [...], kao dobavljači plaćaju paušalnu naknadu od [...] % vrijednosti ulaza robe. Takav način formiranja poslovnog odnosa odudara od ciljeva ZNTP-a kojim se nastoji onemogućiti i zabraniti bilo kakav netransparentan i paušalan prijenos bilo kakvog troška u vidu naknade, od strane trgovca, zbog njegove pregovaračke snage, na dobavljača. Stoga, ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvaranom i mjerljivom učinku trgovca koji je vezan uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču.

Navedeno iz razloga jer AZNT utvrdio kako Lidl ne pruža uslugu dobavljačima, nego samo transferira na dobavljače trošak svoje ugovorene obveze s laboratorijem za provedene analize. Naime, dobavljač je obvezan o svom trošku na temelju posebnih propisa i na temelju opisane ugovorne odredbe iz priloga ugovora naziva: „Osiguranje kvalitete“ obavljati česte kontrole kvalitete svojih proizvoda, iako je riječ o proizvodima relativno kratkog roka trajanja od 6 do 9 mjeseci, i neovisno o nalazu laboratorija koji odabire trgovac i za kojeg mu dobavljač plaća naknadu. Budući da nije riječ o usluzi u smislu ZNTP-a, naknada koja se plaća ne predstavlja stvarni, ni mjerljivi učinak za dobavljača. U duhu ZNTP-a, pružanje usluga trgovca dobavljačima, može se razmatrati primjerice, kroz marketinške usluge, izlaganje na polici, davanje statističkih podataka, u okviru kojih je jasno da je trgovac taj koji dobavljačima pruža usluge.

Točan je navod iz pisane obrane stranke o tome kako je AZTN u Odgovorima na pitanja adresata ZNTP-a, sadržanim u pročišćenom tekstu Odgovora objavljenim na mrežnim stranicama AZTN-a dana 9. listopada 2018., u dijelu I. pod nazivom Opća pitanja, na pitanja broj 29., 31. i 37. o dopuštenosti određivanja naknade trgovca u postotnom iznosu, za usluge koje trgovac pruža dobavljaču, a koje se odnose na marketinške usluge (pitanje broj 31.), smještaj proizvoda na određenim policama (pitanje broj 29.) te općenito na pitanje o tome što se smatra uslugom trgovca u smislu ZNTP-a (pitanje broj 37.) odgovorio da ZNTP ne utvrđuje način na koji će trgovac odrediti naknadu za takve usluge dobavljaču. Također, obrazloženo je da je riječ o uslugama koje su, iznimno, na zahtjev dobavljača dopuštene u smislu članka 12. ZNTP-a te su, primjerice, navedene marketinške i promidžbene usluge koje dobavljač izričito zatraži, dostava podataka o izlazu proizvoda dobavljača s blagajni na prodajnim mjestima trgovca, ako to dobavljač izričito traži, smještaj proizvoda na određenim policama u prodajnom mjestu trgovca, ako to dobavljač izričito traži, naknada za asortiman pod uvjetom da dobavljač istovremeno ne daje i rabat za asortiman.

Međutim, u navedenim Odgovorima je na pitanje broj 9. u dijelu I. Opća pitanja na upit o dopuštenosti provođenja dodatnih analiza u laboratoriju koji trgovac odabere i prefakturiranju tog troška na proizvođača, AZTN odgovorio da je svaki subjekt u poslovanju s hranom, u skladu s odredbama Zakona o hrani, odgovoran za dio poslovanja u lancu hrane koji je pod njegovim nadzorom. Vlasnik robne marke (trgovac) je odgovoran za označavanje proizvoda na temelju Uredbe o informiranju potrošača o hrani (EU) br. 1169/2011. Prema tome proizvođač je odgovoran za ugovorenu razinu kvalitete i zdravstvenu ispravnost proizvoda robne marke. Proizvođač hrane mora ispunjavati sve propise vezane za sigurnost, kvalitetu i označavanje hrane. Navedeni zahtjevi predviđaju sustav samokontrole od strane proizvođača.

Stoga, proizvođač prehrambenog proizvoda, kada je on istovremeno i proizvođač određene robne marke za određenog trgovca, mora ispunjavati uvjete kontrole propisa o hrani čime može jamčiti za sigurnost i kvalitetu proizvoda svom kupcu, što je dužan činiti na svoj trošak. U skladu s navedenim, ako trgovac (kupac) želi dodatnom analizom provjeriti kvalitetu, taj trošak ne može plaćati dobavljač (proizvođač) već ga mora podmiriti kupac (trgovac). U protivnom se prefakturiranje troška takvih analiza može smatrati naplatom naknade za usluge koje nisu pružene u skladu s člankom 12. točkom 11. ZNTP-a.

Navedeni odgovori bili su objavljeni na stranicama AZTN-a već 5. veljače 2018. i nisu se mijenjali u kasnije pročišćenim inačicama spomenutih Odgovora. Pritom, AZTN ističe da su spomenuti Odgovori smjernice adresatima ZNTP-a za usklađivanje njihovog poslovanja s odredbama ZNTP-a. Međutim, AZTN mora donijeti odluku u svakom konkretnom postupku na temelju utvrđenog činjeničnog stanja.

Dakle, točno je stranka istaknula i nije sporno da se pružena usluga od strane trgovca u smislu ZNTP-a može ugovoriti i naplatiti bilo u fiksnom ili postotnom iznosu, ali se prije toga mora utvrditi da je riječ o usluzi, što u konkretnoj situaciji nije utvrđeno, a što je unaprijed stranka mogla i predvidjeti s obzirom na sadržaj prethodno opisanog odgovora na pitanje broj 9.

Također, kod utvrđenja ove povrede nisu bile od značaja izjave svjedoka iz kojih u bitnome proizlazi da naplata naknade vezana uz ugovornu odredbu „Naknada za usluge osiguranja kvalitete,“ nije za njih predstavljala značajnije financijsko opterećenje, odnosno da bi imali veći trošak da su sami provodili dodatne analize.

Naime, AZTN smatra da uzimajući u obzir činjenicu da dobavljačima odredbom ovakvog sadržaja nije pružena usluga od strane trgovca, nisu trebali snositi bilo kakav dodatni trošak s osnova utvrđivanja kvalitete proizvoda. Osim toga, odgovor svjedoka D. O. dan na usmeno raspravi održanoj 20. prosinca 2018. na upit opunomoćenika Lidla o tome trebaju li ponovno raditi svoju kontrolu proizvoda nakon što ju napravi LIDL, svjedok je odgovorio kako ne trebaju ako im datum izvješća odgovara, AZTN ocjenjuje neuvjerljivim. Naime, iz priloga Ugovora naziva: „Osiguranje kvalitete“ jasno proizlaze obveze dobavljača vezane uz osiguranje kvalitete ugovorenih proizvoda koje su u ovoj točki obrazloženja rješenja detaljno navedene, koje je dobavljač obvezan izvršiti, neovisno o analitičkim izvješćima koje mu dostavlja Lidl za dodatne kontrole njegovih proizvoda. Nadalje, u točki 12. spomenutog priloga Ugovora pod nazivom Preuzimanje troškova izričito je navedeno da prodavatelj snosi troškove analiza te da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju kupac (Lidl) pruža dobavljaču.

Uzimajući u obzir sve navedeno, AZTN je utvrdio da odredba osiguranja kvalitete pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ te ranije važeća odredba „Nadoknada troškova službenih analiza“, kojima je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu, u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe, za provedbu mjera osiguranja kvalitete na inicijativu odnosno zahtjev trgovca i to kod laboratorija kojeg odabire trgovac, predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača. Stoga, ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a.

Ova povreda je trajala 18 mjeseci i 26 dana jer se njeno trajanje računa od najranijeg ugovora koji je Lidl zaključio s dobavljačem, a taj je zaključen 1. siječnja 2018. do dana donošenja ovoga rješenja.

6.3.3. Naknada za [...]

U Obavijesti AZTN-a od 21. svibnja 2019., između ostalog je bilo utvrđeno i da su ugovori koji su predmetom ovog upravnog postupka, sadržavali odredbu pod nazivom [...] prema kojoj ugovorene cijene obuhvaćaju naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda.

Iz sadržaja ove odredbe proizlazilo je kako ugovorenu cijenu između ostalog čine i naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda. Pritom nije bilo navedeno tko bi po redovnom tijeku stvari bio dužan snositi troškove zbrinjavanja te ambalaže, zbog čega se sadržaj opisane odredbe mogao tumačiti na način da dobavljač kroz cijenu proizvoda naknađuje trgovcu trošak koji će trgovcu nastati s osnova zbrinjavanja prodajne ambalaže. Iz ovog je proizlazilo kako bi plaćanje takve naknade bilo prikriveno samom cijenom proizvoda, što bi direktno ukazivalo na to da je ovdje riječ o ugovaranju naknade koja se ne iskazuje na računu, a za uslugu koju bi trebao pružiti trgovac te za izvršenu uslugu ispostaviti račun dobavljaču i obračunati i platiti porez na dodanu vrijednost. Na temelju različitih, čak i proturječnih iskaza svjedoka vezanih uz ovu ugovornu odredbu, proizlazilo je kako ta odredba ni njima nije do kraja bila jasna. Činjenicu da se radilo o nejasnoj odredbi, posredno je priznala i sama stranka, budući da je, Aneksima zaključenim s dobavljačima 18. listopada 2018. odredba [...] brisana u odnosu na sva tri dobavljača.

Cijeneći sva pisana i usmena očitovanja kako stranke, tako i svjedoka, AZTN je u toj fazi postupka u Obavijesti od 21. svibnja 2019., na temelju odluke Vijeća zaključio da je ugovaranjem odredbe takvog sadržaja, u stvari ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu trgovca, a koja ne predstavlja ni uslugu koju trgovac pruža dobavljaču, odnosno da je time prebačen rizik poslovanja s trgovca na dobavljača i ugovorena naknada za usluge koje nisu pružene dobavljaču. Stoga je AZTN u toj fazi postupka smatrao da je na taj način stranka svojim dobavljačima nametnula nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s člankom 12. točkom 11., 13. i 16. ZNTP-a.

U nastavku postupka, nakon uvida u sadržaj pisane obrane stranke od 19. lipnja 2019. i zapisnika o provedenoj glavnoj raspravi te u posebne propise koji uređuju predmetnu materiju, Vijeće AZTN-a je prihvatio obranu stranke u odnosu na ovu odredbu Ugovora. Naime, AZTN je utvrdio kako je u skladu s odredbom članka 53. stavka 3. Zakona o održivom gospodarenju otpadom i odredbom članka 4. stavka 1. točke 11. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži, naknadu za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda, prema važećem zakonskom uređenju, u obvezi plaćati dobavljač. Obveza kao i dužnik te obveze regulirani su prisilnom pravnom normom, a trgovac za zbrinjavanje takve ambalaže za sada nema obvezu nešto plaćati. Trgovac po toj osnovi nema nikakav trošak, jer naknade za zbrinjavanje ambalaže, kao svoju zakonsku obvezu, plaćaju dobavljači kao proizvođači ili uvoznici. AZTN je stoga zaključio da nije bila ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu, niti je postojala usluga koju bi u tom smislu trebao pružiti trgovac te da nije riječ o prebacivanju rizika poslovanja s trgovca na dobavljača niti je ugovorena naknada za usluge koje nisu pružene dobavljaču. AZTN je prihvatio i navode obrane s glavne rasprave u kojoj je istaknuto kako je prodajna cijena proizvoda fiksno određena ugovorom te da na nju nikakav utjecaj ne bi mogao imati bilo kakav vanjski faktor za vrijeme dok Ugovor vrijedi pa tako ni eventualne promjene u zakonskoj regulativi jer su u vrijeme vođenja upravnog postupka navedene naknade isključivo morali plaćati dobavljači. AZTN je stoga u odnosu na ovu odredbu odustao od utvrđenja iz Obavijesti od 21. svibnja 2019., odnosno utvrdio kako ugovornom odredbom pod nazivom: [...] nije počinjena povreda odredaba ZNTP-a, da ta odredba nikad nije primijenjena, a i da je aneksima od 18. listopada 2018. i brisana.

6.3.4. [...]

U Obavijesti AZTN-a od 21. svibnja 2019., bilo je između ostaloga utvrđeno da ugovori koji su predmetom ovog upravnog postupka, sadrže odredbu pod nazivom [...] prema kojoj kupac u suradnji sa od njegove strane ovlaštenom marketinškom agencijom na temelju minimalno 3 ponuđena prijedloga, razvija dizajn vlastite robne marke za sve navedene proizvode, a koja bezuvjetno prelazi u vlasništvo kupca, pritom sve troškove razvoja snosi prodavatelj i ti uradci ostaju u neograničenom vlasništvu kupca.

AZTN je u trenutku donošenja Obavijesti od 21. svibnja 2019. smatrao kako je iz ugovorne odredbe „[...]“, nejasno što u konkretnom slučaju dizajn proizvoda vlastite robne marke obuhvaća. Naime, nigdje u Ugovorima nije definirano što sve sadrži dizajn proizvoda, niti su unesena neka ograničenja vezana uz iznos troška tog dizajna. Budući da je riječ o proizvodu koji čini vlastitu robnu marku trgovca za AZTN nije bilo sporno da ti uradci (dizajn) ostaju u neograničenom vlasništvu trgovca, ali je bilo sporno zašto ga trebaju plaćati dobavljači, ako je trgovac taj koji odabire marketinšku agenciju koja razvija dizajn njegove vlastite robne marke za proizvode. Drugim riječima, za AZTN je bilo sporno zašto cijena proizvoda dobavljača uključuje i sam dizajn. Osim toga važno je ukazati i na okolnost da Lidl u toj fazi postupka nije dokazao svoju tvrdnju da dobavljaču naplaćuje naknadu u istom iznosu koji Lidl plaća vanjskoj agenciji za izvršenje usluge dizajna ambalaže, [...]. Za ovu svoju tvrdnju LIDL u toj fazi postupka nije dostavio dokaze već je AZTN-u dostavio samo račun od 17. srpnja 2018. kojeg mu je ispostavila marketinška agencija koju je odabrao, ali nije dostavio i dokaz o tome da je upravo taj iznos naplatio potom od dobavljača L. [...]

Zbog svega iznesenog, AZTN je u Obavijesti od 21. svibnja 2019. zaključio da je tako ugovorenim odredbom, u stvari ugovorena naplata za marketinške i promidžbene usluge trgovca, a što predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s odredbom članka 12. točkom 17. ZNTP-a,

U nastavku postupka, nakon uvida u sadržaj pisane obrane stranke od 19. lipnja 2019. i zapisnika o provedenoj glavnoj raspravi te uvida u posebne propise koji uređuju predmetnu materiju, Vijeće AZTN-a je prihvatio obranu stranke u odnosu na ugovornu odredbu pod nazivom „[...]“. Naime, iz preslike računa broj: 3598-0001-03, koji je stranka dostavila uz svoju pisanu obranu, potvrđena je tvrdnja stranke da se radilo o istom iznosu koji je trgovac platio marketinškoj agenciji za izradu dizajna, a koji je u konačnici naplatio od dobavljača L. [...] Ova odredba odnosi se inače na „dizajn“ koji je definiran odredbom članka 2. točke 1. Zakona o industrijskom dizajnu, [...] U tom smislu je u skladu s pravilima struke i korišten termin dizajn u navedenoj ugovornoj odredbi. S obzirom na to da se u konkretnom slučaju radi o robnoj marki trgovca, AZTN smatra kako je razumljiva želja trgovca da nadgleda cjelokupan proces označavanja proizvoda koji na tržište izlazi pod njegovom robnom markom te da ova odredba, tako kako je ugovorena, nije protivna odredbama ZNTP-a. Ujedno je i iz iskaza saslušanih svjedoka u postupku utvrđeno kako je i dobavljačima jednostavnije i povoljnije da za izradu dizajna sami ne angažiraju marketinšku agenciju već da dobiju gotova [...] rješenja od trgovca, koja se zbog česte izmjene ambalaže samo neznatno prilagođavaju. AZTN je stoga u odnosu na ovu odredbu odustao od utvrđenja iz Obavijesti od 21. svibnja 2019., odnosno utvrdio kako ugovornom odredbom pod nazivom: „[...]“ nije počinjena povreda odredaba ZNTP-a.

7. Ugovorne odredbe koje su razmatrane u postupku, a nisu utvrđene povredama ZNTP-a

7.1. Osiguranje kvalitete

AZTN je u upravnom postupku ocjenjivao i ugovorne odredbe iz priloga Ugovora koji nosi naziv: „Osiguranje kvalitete“ koje su detaljno opisane pod točkom 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja. Radi se o odredbama pod podnaslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“ i „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“. Na usmenoj raspravi svjedok Z. H. pojasnio je kako je smisao ovih odredaba da se Lidlu svakih nekoliko mjeseci dostave dokazi da Z. H. [...] radi analize, a te analize su ionako dužni raditi po Zakonu o hranu, HASAP-u, IFS-u te stoga to nisu dodatni troškovi jer bi ih Z. H. [...] ionako morao snositi za potrebe IFS certifikata. Analize ne rade samo za Lidl nego i za ostale trgovce, pa tako samo dio troškova tih analiza otpada na proizvode koje prodaju Lidlu. Prema iskazu svjedokinje I. L. za sve proizvode koje uvozi, L. [...] ima zakonsku obvezu napraviti analizu svakih 6 mjeseci u ovlaštenom laboratoriju, a važno mu je da se analiza proizvoda radi svaka 3 mjeseca, što je i ugovoreno s Lidlom jer na taj način imaju kontrolu proizvoda i znaju što uvoze i prodaju, posebno zbog toga što je obično rok trajanja njihovih proizvoda 6 do 9 mjeseci. Troškovi ulaznih i kvartalnih analiza i svi ostali zavisni troškovi, kao što su troškovi transporta, špedicije, analiza, skladištenja i manipuliranja robom uključeni su u prodajnu cijenu proizvoda koje prodaju Lidlu. Svjedok D. O. pojasnio je kako S. – P. [...] radi kontrole svaka 3 mjeseca u tri ovlaštena laboratorija za sve proizvode koje prodaju trgovcima i krajnjim potrošačima jer ih to traži sanitarna inspekcija, HASAP i IFS. Pored svih tih kontrola, imaju i neke dodatne kontrole koje nisu ugovorene s Lidlom, a koje im garantiraju kvalitetu i zdravstvenu ispravnost konačnog proizvoda. Prodajnu cijenu čine troškovi svih sirovina, rada, amortizacije, analiza, transportni trošak i trošak dostavne ambalaže. Iskazi svih saslušanih svjedoka u dijelu koji se odnose na ove ugovorne odredbe u suglasju su s pisanim očitovanjima stranke prema kojima stranka za stručne analize dobavljaču ne naplaćuje naknadu već je njihova dostava trgovcu obveza dobavljača. Stranka u svojim pisanim očitovanjima, a i u iskazima na usmenim raspravama naglašava kako je za Lidl jamstvo sigurnosti i kvalitete prehrambenih proizvoda od presudnog značaja za očuvanje poslovnog ugleda zbog čega se kvaliteta prehrambenih proizvoda postavlja kao jedan od njihovih temeljenih i primarnih ciljeva. Radi ostvarenja tog cilja uspostavljen je mehanizam kontrole kvalitete i sigurnosti prehrambenih proizvoda kroz predmetne ugovorne obveze prema kojima dobavljači prije svake prve isporuke (prvog ulistanja) i svake godine krajem veljače, svibnja, kolovoza i studenog trebaju Lidlu dostaviti stručna mišljenja. AZTN je razmotrio smisao i sadržaj ovih ugovornih odredbi kao i iskaze svjedoka i stranke s usmenih rasprava te je zaključio kako njihovim ugovaranjem nije ostvarena neka od nepoštenih trgovačkih praksi propisanih ZNTP-om. U slučaju Z. H. [...] i L. [...] radi se o dobavljačima koji su većinom odnosno isključivo uvoznici prehrambenih proizvoda iz [...] a ne njihovi neposredni proizvođači pa ni sami ne mogu znati koja je kvaliteta tih proizvoda bez njihovih analiza. S obzirom na navedeno, AZTN je zaključio kako nisu protivne odredbama ZNTP-a ugovorne odredbe prema kojima dobavljači moraju Lidlu podastrijeti izvješća o obavljenim analizama proizvoda te da za to snose trošak, kad je tako između dobavljača i trgovca ugovoreno.

7.2. Rokovi plaćanja

Plaćanja su dobavljačima prema dostavljenoj analitičkoj kartici i traženim računima izvršena u roku propisanom odredbom članka 6. stavka 1. točke 3. ZNTP-a. Stoga je AZTN na temelju dostavljene financijske dokumentacije utvrdio kako je Lidl postupao u skladu s odredbama ZNTP-a koje se odnose na rokove plaćanja.

7.3. Akcije

Akcije su dokumentirane dostavljenom tablicom „Akcijska prodaja krajnjim potrošačima nakon 1. travnja 2018.“, kao prilog očitovanjima stranke. Kod dobavljača Z. H. [...] usporedbom prvog računa nakon 1. travnja 2018. i dostavljene tablice akcijske prodaje, razvidno je kako se stavke u oba dokumenta poklapaju te da je nabavna cijena niža od prodajne koja je tako ugovorena na temelju dostavljene tablice. Ostali dobavljači nisu sudjelovali u akcijama koje je provodio Lidl i to na teret vlastite marže. AZTN je na temelju dostavljene dokumentacije i izjava svjedoka utvrdio da Lidl nije prodavao proizvode ispod nabavne cijene te da nije uvjetovao sklapanje ugovora s dobavljačima nametanjem obveza sudjelovanja u sniženjima ili akcijama smanjenjem nabavne cijene na teret dobavljača u smislu članka 12. točke 14. i 20. ZNTP-a.

7.4. Mjesto isporuke

Mjesto isporuke je sukladno odredbi članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a jedan od bitnih sastojaka ugovora, a ono je bilo uređeno na način da je u ugovoru bilo navedeno Centralna skladišta: sva te specifikacija centralnih skladišta: JAS = Jastrebarsko i PER = Perušić bez adrese skladišta u Jastrebarskom i Perušiću. Opunomoćenik stranke je AZTN-u dostavio Aneks od 18. listopada 2018. kojima je stranka sa sva tri dobavljača suglasno dopunila Ugovornu odredbu „Specifikacija centralnih skladišta“ na način da ta odredba sada glasi: „Specifikacija centralnih skladišta: JAS = Jastrebarsko, Čabdin 56; PER = Perušić, Industrijska cesta 7. Ugovorne strane suglasno određuju da će u narudžbi Kupca biti navedeno u koje od gore navedenih centralnih skladišta je potrebno isporučiti proizvode.“

Mjesto isporuke prehrambenog proizvoda u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a jedan je od obveznih sastojaka ugovora zaključenog između dobavljača i trgovca.

Iako je postojala prvotna indicija da u Ugovorima nisu navedena mjesta isporuke na način kako to ZNTP propisuje jer je nedostajala točna adresa tih centralnih skladišta, AZTN je u postupku utvrdio da u odnosu na mjesta isporuke nije moglo doći do zabune. Pritom je cijunjena okolnost da su dva mjesta na koja je uopće bilo moguće isporučiti proizvode već navedena u Ugovorima s dobavljačima, a iskazi svjedoka potvrdili su kako se njihovi proizvodi mogu isporučiti samo u ta dva centralna skladišta. U trenutku pokretanja postupka za AZTN je bilo sporno to što nije bila navedena i točna adresa tih skladišta, a sami Ugovori nisu upućivali ni na to da će točno mjesto isporuke biti utvrđeno narudžbenicom koja čini njihov sastavni dio. AZTN je iz rezultata cjelokupnog dokaznog postupka utvrdio da doista postoje samo dva moguća mjesta isporuke koja su i navedena u Ugovorima i bila su poznata dobavljačima u trenutku sklapanja Ugovora, a u naknadno zaključenim Aneksima dodatno je navedena i točna adresa tih skladišta. AZTN stoga ne smatra spornim da su dobavljači u svakom trenutku znali gdje se centralna skladišta trgovca nalaze tim više što je i u Perušiću i u Jastrebarskom nalazi samo jedno centralno skladište, što je iz iskaza kako svjedoka, tako i same stranke nedvojbeno utvrđeno. Iz njihovih iskaza proizlazi i da ugovornu dokumentaciju u odnosu na svaku pojedinu narudžbu čine ne samo osnovni Ugovori i njihovi prilozi već i narudžbenice u kojima je također navedeno mjesto gdje proizvod treba isporučiti. Lidl prema Ugovorima od svojih dobavljača može zahtijevati dostavu proizvoda samo na dva centralna skladišta u Jastrebarskom i Perušiću pa je i taj razlog utjecao na zaključak AZTN-a kako odredba kojom je ugovoreno mjesto ugovora proizvoda nije sporna, ni nejasna te da sadržajem i provedbom ugovora nije ostvarena povreda u pogledu obveznog sadržaja ugovora dobavljača i trgovca iz članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a.

8. Visina upravno-kaznene mjere

Po okončanju glavne rasprave, u skladu s odredbom članka 19. stavka 6. ZNTP-a, Vijeće odlučuje o postojanju uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere, određuje njezinu visinu, kao i rokove i način njezina izvršenja.

Cilj upravno-kaznenih mjera, koje AZTN utvrđuje i izriče u smislu ZNTP-a je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom, kažnjavanje počinitelja povreda te odvratanje počinitelja i drugih osoba od povreda ZNTP (članak 23. ZNTP-a).

Na temelju odredbi članka 27. ZNTP-a, pri utvrđivanju i izricanju upravno-kaznene mjere, AZTN uzima u obzir težinu, opseg i vrijeme trajanja povrede te posljedice povrede za dobavljače. Utvrđeni iznos upravno-kaznene mjere se smanjuje ili povećava ovisno o olakotnim i otegotnim okolnostima utvrđenim u postupku .

Pritom se olakotnim okolnostima osobito smatraju dostava dokaza o prekidu protupravnog postupanja prije pokretanja postupka, dostava dokaza o prekidu protupravnog postupanja najkasnije u roku od tri mjeseca od dana pokretanja postupka, kratko trajanje povrede, ali ne dulje od godine dana i dobra suradnja s AZTN-om tijekom vođenja postupka (članak 27. stavak 2. ZNTP-a).

Otegotnim okolnostima smatraju se osobito ponavljanje istog ili drugog postupanja kojima se krše odredbe ZNTP-a nakon dostavljenog rješenja kojim je ranije utvrđena povreda tog zakona i utvrđena i izrečena propisana upravno-kaznena mjera, odbijanje suradnje s AZTN-om ili ometanje AZTN-a tijekom provedbe postupka i uloga poticatelja drugih na povredu ZNTP-a, odnosno sve radnje poduzete radi osiguranja sudjelovanja drugih u povredi (članak 27. stavak 3. ZNTP-a).

Povrede opisne u izreci ovoga rješenja okvalificirane su odredbama članka 24. stavka 2. točke 1. i 7. ZNTP-a kao teške povrede ZNTP-a. U tom smislu, moguće je izreći upravno-kaznenu mjeru do najviše 3.500.000,00 kuna za pravnu osobu koja je otkupljivač i/ili prerađivač ili trgovac.

Lidl je prilikom iznošenja olakotnih okolnosti na glavnoj raspravi 4. srpnja 2019. zatražio da se u obzir uzmu kratko trajanje eventualno utvrđenih povrede s obzirom na anekse sklopljene u listopadu 2018., kao i dobra suradnja s AZTN-om u okviru koje je stranka pravovremeno i potpuno dostavila zatraženu dokumentaciju i sva potrebna pojašnjenja i očitovanja.

Stranka je zatražila da se kao olakotna okolnost cijeni i činjenica da je u odnosu na izrazito bitne elemente poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijske prodaje, trgovac prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom.

Isto tako stranka je tražila da se olakotnom cijeni i okolnost da primjenom eventualno spornih odredbi za dobavljače nije nastala nikakva financijska šteta, kao i da su stavovi ispitani u ovom postupku od strane dobavljača bili ne samo pozitivni i afirmativni prema trgovcu, već da su svi isticali jedan poslovni uzlet zahvaljujući činjenici da surađuju s Lidlom

AZTN je u postupku ispitivanja uvjeta za izricanje upravno kaznene mjere uzeo u obzir da su u tri ugovora s dobavljačima utvrđene dvije istovrsne povrede ZNTP-a.

Utvrđene povrede u ovom postupku primjenjivanje su u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019, dakle u razdoblju od 18 mjeseci i 26 dana, ali nije utvrđeno da su imale značajnih posljedica za dobavljače.

Od olakotnih okolnosti koje u svojoj obrani na glavnoj raspravi ističe stranka, AZTN je utvrdio da je Lidl tijekom cjelokupnog postupka ostvarivao dobru suradnju s AZTN-om tako da je pravovremeno dostavljao traženu dokumentaciju i pojašnjenja. AZTN je pozitivnim cijenio pokušaje stranke da tijekom trajanja postupka i to aneksima Ugovorima od 18. listopada 2018. popravi odredbu o trajanju ugovor, kao i činjenicu da u odnosu na povredu ZNTP-a zaključenjem i primjenom Ugovorne odredbe „Naknada za osiguranje kvalitete“, naknada koja je po toj osnovi naplaćivana, nije naplaćivana u iznosima koji bi značajnije utjecali na poslovanje dobavljača. Dakle, AZTN je uzeo u obzir da za dobavljače nije nastala znatnija financijska šteta, međutim bez obzira na sadržaj izjava dobavljača vezanih uz Ugovornu odredbu „Naknada za osiguranje kvalitete“, ne može se složiti da bi ugovaranjem ovakve odredbe ostvarili financijsku uštedu. Naprotiv, riječ je o nepotrebnom trošku kojem su bili izloženi budući da je AZTN utvrdio da nije bila riječ o usluzi koju trgovac pruža dobavljaču pa je ugovoranje i naplata takve naknade neopravdana i suvišna iz razloga detaljno obrazloženih u točki 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja.

U obzir je uzeta i činjenica da su ove povrede počinjene u prvoj godini pune primjene ZNTP-a.

S obzirom na to da se utvrđeno vrijeme trajanja povrede protezalo u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019., dakle u razdoblju duljem od godine dana, vrijeme trajanja utvrđenih povreda ne bi se moglo podvesti pod olakotnu okolnost iz članka 27. stavka 2. točke 3. ZNTP-a.

Zahtjev stranke da se olakotnom okolnošću cijeni da je Lidl u bitnim elementima poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijske prodaje, prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom, AZTN nije mogao uzeti u obzir jer se radi o obvezi koja proizlazi iz ZNTP-a kao prisilnog propisa, pa je stanka na taj način morala postupati u svakom slučaju.

Otegotne okolnosti nisu utvrđene.

9. Odluka Vijeća

9.1. Odluka Vijeća o utvrđivanju iskorištavanja značajne pregovaračke snage trgovca nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi i trajanju takvog postupanja

Na temelju odredbe članka 19. stavka 6. i 7. ZNTP-a, a u skladu s ovlaštenjima iz članka 13. stavka 2. i članka 20. stavka 1. podstavka 1. ZNTP-a, Vijeće je na svojoj sjednici 22/2019, održanoj 26. srpnja 2019., razmatralo cjelokupno utvrđeno činjenično stanje u ovom predmetu i donijelo odluku prema kojoj je:

LIDL Hrvatska d.o.o. k.d. sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu ZNTP-a dobavljačima: L. [...] iz Z. [...], Z. H. [...] iz K. [...] i S. – P. [...] iz Z., [...] to Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem L. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018. s

pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem Z. H. [...] K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, kao i Ugovorom o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S. – P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru (dalje: Ugovori), na način da:

- a) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja do dana donošenja ovoga rješenja, Ugovori ne sadrže odredbu koja jasno i nedvosmisleno određuje njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.,

Razlozi za donošenje ovakve odluke Vijeća detaljno su obrazloženi u točki 5.1.1. i 6.3.1. obrazloženja ovoga rješenja.

- b) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja do dana donošenja ovoga rješenja, Ugovori, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u priložima svakog od tih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ sadrže i dodatnu odredbu osiguranja kvalitete pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu u određenom postotku za provedbu dodatnih mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca kod laboratorija kojeg odabire trgovac, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplata naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.

Razlozi za donošenje ovakve odluke Vijeća detaljno su obrazloženi u točki 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja.

U skladu s navedenim, odlučeno je kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

9.2. Određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje nepoštenih trgovačkih praksi

U skladu s odredbom članka 20. stavka 1. podstavka 1. ZNTP-a, AZTN je na temelju odluke Vijeća zabranio Lidlu svako daljnje postupanje opisano u točki I. izreke ovog rješenja.

Radi otklanjanja utvrđenih povreda, AZTN je na temelju odluke Vijeća odredio mjere, uvjete i rokove u odnosu na utvrđenu povredu iz točke I. a) i b) izreke ovog rješenja te je pozvao stranku da u roku od dva mjeseca od dana dostave ovog rješenja, dostavi anekse Ugovora u kojima će jasno i razumljivo odrediti trajanje Ugovora u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a te da briše ili izmijeni u skladu s odredbama ZNTP-a odredbu pod nazivom: „Naknada za osiguranje kvalitete“. Odluči li stranka izmijeniti ovu odredbu, potrebno je voditi računa o tome da stranka može provoditi i/ili tražiti provođenje dodatnih analiza poljoprivrednih

ili prehrambenih proizvoda koliko god želi, međutim, trošak tih analiza mora snositi sama. Tek u situaciji ako bi se utvrdilo da proizvod koji je predmetom analize ne udovoljava ugovorenom standardu kvalitete za koju je odgovoran dobavljač, trošak provedene analize mogao bi se u cijelosti ili djelomično, ovisno o rezultatima analize, prebaciti na dobavljača, odnosno trgovac bi u tom slučaju mogao primijeniti odredbe ZOO-a. Ovakvu situaciju potrebno bi bilo predvidjeti ugovorom.

U skladu s navedenim, odlučeno je kao u točki II. i III. izreke ovoga rješenja.

9.3. Odluka visini upravno-kaznene mjere

Vijeće je nakon provedenog postupka utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere u ovom postupku, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti utvrđene u tom postupku, prije svega težinu, opseg i vrijeme trajanja povrede te posljedice povrede za dobavljače, utvrdilo osnovni iznos upravno-kaznene mjere u iznosu od 850.000,00 kuna.

Tako utvrđeni osnovni iznos upravno-kaznene mjere smanjen je na temelju utvrđenih olakotnih okolnosti opisanih u točki 8. obrazloženja ovoga rješenja, slijedom čega je Vijeće, u skladu s odredbama članka 24. stavka 2. točke 1. i 7. ZNTP-a, donijelo odluku da se trgovcu Lidlu, izrekne upravno-kaznena mjera u iznosu od 807.500,00 kuna U skladu s navedenim, odlučeno je kao au točki IV. izreke ovoga rješenja.

Vijeće drži da će se ovime ostvariti cilj izricanja upravno-kaznene mjera ne samo u odnosu na navedenog trgovca, odnosno odvratanje samog prekršitelja već i drugih trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača od kršenja odredbi ZNTP-a te istodobno pridonijeti uspostavi, osiguranju i zaštiti poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

Razlozi za donošenje ove odluke Vijeća detaljno su izloženi u točki 8. obrazloženja ovoga rješenja.

10. Izvršenje upravno-kaznene mjere

U skladu s odredbom članka 28. stavka 1. ZNTP-a, upravno-kaznena mjera uplaćuje se po izvršnosti rješenja AZTN-a ako nije podnesena tužba, odnosno po pravomoćnosti sudske odluke, uračunavajući u iznos upravno-kaznene mjere i zakonske zatezne kamate od dana dostave stranci rješenja AZTN-a do dana plaćanja.

Navedeni iznosi se uplaćuju u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske na račun broj: HR1210010051863000160, model HR64, poziv na broj odobrenja: 609220833-(OIB uplatitelja).

Nakon izvršene uplate obveznik uplate je dužan uplatnicu, kao dokaz o obavljenoj uplati upravno-kaznene mjere, dostaviti AZTN-u žurno, a najkasnije po isteku roka od 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti rješenja s pozivom na broj KLASA: UP/I 034-03/18-04/015.

Ako stranka u određenom roku ne uplati upravno-kaznenu mjeru, AZTN će o tome obavijestiti Područni ured Porezne uprave Ministarstva financija na čijem je području prebivalište, odnosno sjedište stranke, radi naplate upravno-kaznene mjere prisilnim putem prema propisima o prisilnoj naplati poreza. Upravno-kaznene mjere koje na zahtjev AZTN-a prisilno naplaćuje Porezna uprava Ministarstva financija uplaćuju se izravno u korist državnog proračuna Republike Hrvatske (članak 28. stavak 4. ZNTP-a).

11. Objava rješenja na mrežnoj stranici AZTN-a

U skladu s odredbama članka 22. ZNTP-a, ovo rješenje će biti objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a, pri čemu će poslovne tajne sadržane u tom rješenju biti izuzete od javne objave.

Odredbom članka 1. točke p) ZNTP-a, poslovne tajne definirane su kao poslovne informacije određene općim propisom o zaštiti tržišnog natjecanja pa se slijedno tome primjenjuje odredba članka 53. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13.).

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od 30 dana od dana primitka rješenja (članak 20. stavci 3. i 6. ZNTP-a).

Predsjednik Vijeća za zaštitu
tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag.iur.

Napomena: U skladu s odredbom članka 2. točke p) ZNTP-a u vezi s odredbama članka 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni znakovima: [***].